

Omul într-adevăr cinstit nu simte trebuința de a o spune. Necinstitul n-o uită însă niciodată. Dar surprinzător este că pe cînd cel dintîi cade adesea victima unor mizerabile suspiciuni, cel de-al doilea trece, cu timpul, dincolo de orice bănuială.

CONSTANTIN BANU, Director fondator al Revistei Flacăra

ANUL LXXXI

NR. 1

1 I - 15 I

1991 - BUCUREȘTI

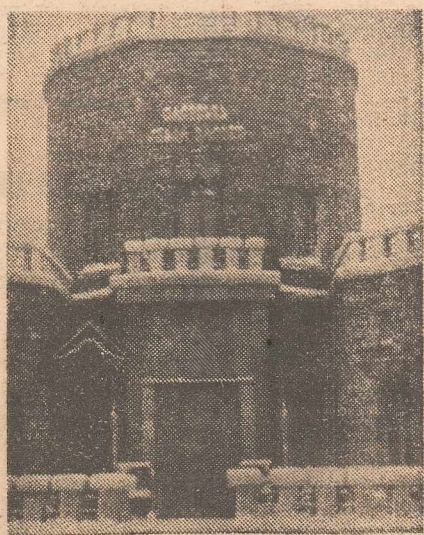
SALA
DE

LECTURĂ

Flacăra

9140/06

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

Un muzeu mutilat

— paginile 12-13 —

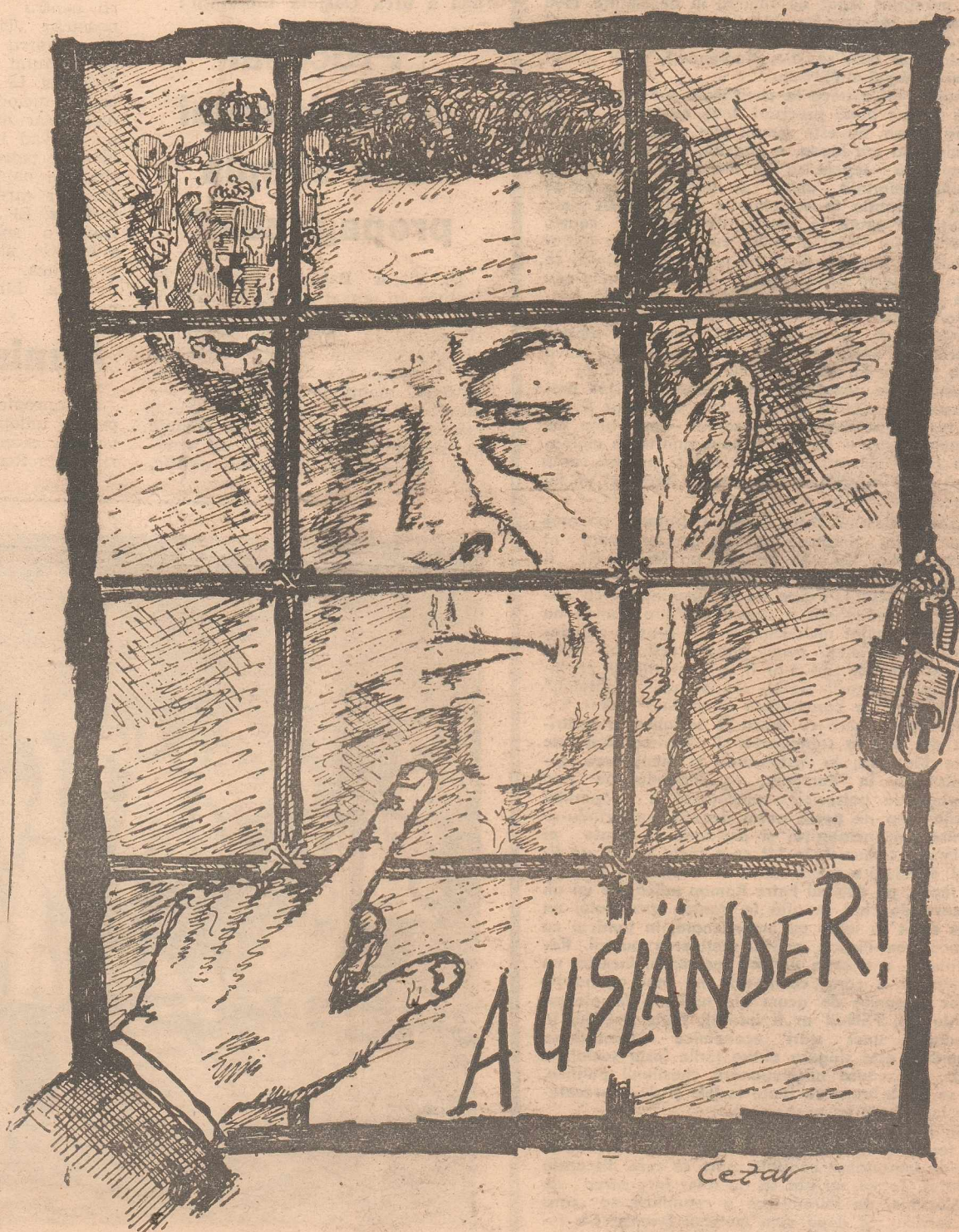
RABINUL ȘI KREMLINUL

— pagina 14 —

Justiția legată la ochi

— pagina 5 —

Petre Roman dixit

Desen de CEZAR MIHAILA

TROMBONUL LIBERRR

— paginile 8-9 —

Interviu cu László Tókes

— pagina 6 —

9140

Neuländeri și Ausländeri

În zilele Crăciunului 1990 s-a consumat unul din cele mai rușinoase episoade ale guvernării feseniste: expulzarea din România, la numai câteva ore de la venire, a regelui Mihai. Întimplarea are numeroase aspecte ce se cer luminate și analizate, iar politologii și istoricii o vor face, fără îndoială. Eu mă voi limita la o singură chestiune, aceea a tratării regelui drept străin. Acest lucru s-a făcut în două moduri: 1. Formal, juridic. S-a scotocit (post factum, după expulzare) prin arhive și s-a găsit cum că regele fusese lipsit de cetățenia română, descoperitorii și utilizatorii acestui argument nesinchisindu-se deloc de faptul că ridicarea cetățeniei fusese operată de regimul bolșevic, în chip cu totul abuziv, prin necotirea voinței celui în cauză; pe această cale pot fi justificate toate samavolniciile și crimele comuniste. 2. Prin apreciere a guvernului. În comunicatul dat publicității se arată că venirea regelui este un semn de dispreț față de România, așa cum monarhia, străină de poporul român, s-a comportat mereu. După cum a reieșit ulterior, comunicatul este de fapt opera domnului Petre Roman, care și-a prezentat poziția sa ca fiind a întregului cabinet (așa cum făcea și Ceaușescu, atunci când era vorba de hotărârile cepeexului). Este deci de la sine înțeles că de tot ce s-a hotărât și s-a întreprins legat de venirea în decembrie 1990 a regelui răspunzător este în primul rând domnul Petre Roman (numele mai vechi al familiei sale fiind, după cum se știe, Neuländer), șeful guvernului român și al FSN-ului.

Înainte de a trece la chestiunea propriu-zisă, aș vrea să fac două precizări. Întii, că regele, o știe toată lumea, nu este român prin naștere. Așa era regula, așa era legea, a noastră, cea românească, precum că regele să fie din casă domnitoare străină, neînruind deloc cu băștinași (ca să se evite dominația în societate a unui anumit clan, ceaușismul avant la lettre); din această cauză, căsătoria lui Carol al II-lea cu o româncă a trebuit să fie anulată. Deci, nu prin origine etnică se pune problema dacă regele Mihai este român sau este străin, ci prin toate celelalte: faptele concrete, politica dusă, atașamentul față de cauza României, de soarta poporului român. Al doilea, referitor la vizele regelui în decembrie 1990, dacă erau sau nu în ordine. Formal, este posibil să fi existat unele nepotriviri, unele nereguli. Dar prevalarea de acestea este ridicolă, totul s-ar fi putut rezolva pe loc dacă guvernul — mai bine zis, primul-ministru — nu s-ar fi opus prin toate mijloacele (în primăvară, o viză clară și precisă, dată după toate regulile, a fost retrasă fără nici un fel de scrupule).

Așadar, domnul Petre Roman îl tratează pe rege drept străin, dându-se pe sine ca exponent al românismului. Cu alte cuvinte, un Neuländer îi strigă regelui Mihai: Ausländerule! Cum stau, în realitate, lucrurile? Este de la sine înțeles că originea neromânească a domnului Petre Roman nu m-ar fi deranjat nicicum și nici n-aș fi menționat-o (am prieteni evrei, unguri, ruși ș.a.) dacă faptele clanului său n-ar fi în contradicție cu interesele românești. Tatăl, „cunoscutul politolog” (după cum l-a caracterizat chiar fiul) Valter Roman, sosit în țară cu tancurile sovietice, a contribuit din plin la subjugarea și aservirea țării de către Moscova, la instaurarea și menținerea comunismului în România, la îndobitocirea prin propagandă bolșevică mincinoasă a poporului român timp de peste patru decenii, numărându-se printre nomenclaturistii și profitorii de frunte ai regimului comunist. În tot ce-a făcut — nici un firicel de simțire românească. În ceea ce-l privește pe fecior, pe domnul Petre Roman adică, de un an și ceva de când se află în fruntea guvernului nu face decît să lupte cu încredințare, în tandem cu domnul Ion Iliescu, pentru menținerea puterii. Rezultatul — o situație politică încordată, incertă, un parlament a cărui compoziție nu mai oglindește deloc opțiunile de acum ale națiunii (la alegeri făcute azi, FSN-ul ar fi înfrînt), toate acestea în condițiile unei stări economice dezastruoase (România este singura dintre țările foste socialiste unde, din cauza nesoluționării chestiunii politice, nu se poate trece cu toate forțele și de-adevăratele la redresarea economiei).

Să revenim la rege. Nu vreau să mă ocup aici de forma de guvernământ a României, e o problemă de importanță capitală, care se cere discutată separat. Totuși, nu pot să nu relev încercarea de înșelăciune, de introducere a republicii pe scara de serviciu. Și după cum molochul fesenist s-a instalat la putere prin păcălirea națiunii române, așa se caută a se instituționaliza republica prin subterfugii. Unul din personajele importante ale regimului a susținut la televizor, nici mai mult nici mai puțin, că alegându-l la 20 mai pe Ion Iliescu președinte, românii au optat pentru republică! Să fim serioși! Alegerile din 20 mai, care nu vizau în nici un fel forma de guvernământ, s-au făcut pe baza unei legi electorale date de un for pe care nu l-a ales nimeni. Tot ce a făcut CPUN nu poate avea — și nu are! — decît caracter provizoriu. Forma de guvernământ a României urmează să fie hotărâtă de națiune, prin referendum.

Cît privește preluarea de către Petre Roman și ai săi a insinuațiilor comuniste referitoare la regalitate în țara noastră și la regii României, ea nu înseamnă decît o jignire colosală adusă poporului român. Toate împrejurările și faptele, de mai înainte și de acum, duc la încheierea că cei care din punctul de vedere al României s-au comportat ca Ausländeri au fost nu Hohenzollernii, ci Neuländerii.

ION D. GOIA

Dacă Timișoara nu era...

AZI ÎN TIMIȘOARA: „Conșiderăm că Timișoara a fost frustrată de drepturile ei legitime din timpul Revoluției, cît și la ora actuală, cererea noastră de independență economică fiind interpretată ca independență administrativă sau politică. Cerem Parlamentului României acordarea unui vot de neîncredere actualului Guvern și formarea unui Guvern de Coaliție!” (Biroul executiv al Federației Sindicatelor Libere „Timișoara”).

AZI ÎN TIMIȘOARA: Se desfășoară în Timișoara un scrutin moral, procedură poetică prin care se va hotărî dacă dl. Claudiu Iordache mai este apt pentru a-i reprezenta pe timișoreni în Parlament. Nu cumva dl. Claudiu Iordache este autorul poeziei în care Republica e un fel de plăcintă din care unii vin și gustă zicînd: bună plăcintă Republica?

Azi în Timișoara — precum cu un an în urmă. Timișoara continuă a urca Golgota Libertății!

Procesul comunismului sau simplă propagandă?

Dl. Victor Babiuc, ministru de justiție în guvernul F.S.N. condus de dl. Petre Roman, a dat cu două săptămîni în urmă un comunicat privind procesul comunismului. Poporul român are dreptul să știe adevărul, menți onează solemn comunicatul dat în numele primului ministru. „Nu putem și nu trebuie să fim liniștiți cîtă vreme cei vinovați de dezastrul economic, politic,

social și cultural al țării, care a dus la Revoluția Română din decembrie 1989 sau care au încercat să o reprime în singe se află printre noi, anonimi, nepăsători și în afara oricărei răspunderi” cuvîntează comunicatul dat de actuala putere abia după un an de la Revoluție. De ce atît de tîrziu? Și de ce nu sînt incluși în acest proces și cei care după 22 decembrie 1989, continuatori ai precedentului regim, au finalizat procesul de ruinare morală, socială și economică a țării, fiind vinovați, printre altele, de organizarea, de pe poziții de partid-stat, a tulburărilor din 28-29 ianuarie 1990, 18 februarie, 19-22 martie 13-15 iunie?!

Oricum, pînă la ora de față, comunicatul domnului ministru Victor Babiuc a rămas doar la nivel de declarații de bune intenții.

„Ei fac un mare sacrificiu“

În Mesajul de Anul Nou adresat poporului român, doamna Doina Cornea face o serie de constatări ce pot sluji ca temei moral mișcării pentru democrație din țara noastră: „Țin să mulțumesc tinerilor pentru rezistența pe care o opun răului, minciunii, injustiției și violenței. Le doresc să nu se descurajeze niciodată de năzuințele lor, nici chiar atunci cînd rezultatele nu se văd imediat. Victoriile trănice se petrec mai întîi în conștiințele oamenilor. Mulțumesc muncitorilor care s-au alăturat studenților. Ei fac un mare sacrificiu. Doar o solidaritate reală între muncitori, studenți, intelectuali, atît la muncă, cît și la grevă, poate duce la biruința democrației la noi”.

Armistițiu doar

Se apropie un termen limită pentru îndeplinirea de către guvern a cererilor Sindicatului Șoferilor din România. Așa cum ne de-

clara dl. Miron Mitrea, liderul acestui sindicat acțiunea grevistă a șoferilor a fost doar suspendată. În aceeași situație se află și acțiunile sindicatului liber RTVR care „au fost suspendate în anumite condiții”.

Au fost sau nu înțeleși?

În lupta studenților români pentru democrație se încheie un capitol zbuciumat, și plin de deziluzii — am spune noi. După testul în privința solidarității muncitorilor al cărui termen a expirat la 19 decembrie, după prelungirea acestui termen cu încă aproape 3 săptămîni, după o nouă ridicare a Timișoarei în care studenții s-au bucurat de sprijinul direct al muncitorilor, Convenția Națională Studențească mulțumește pentru sprijinul moral acordat. Rezultatele sînt modeste, dar nu lipsite de semnificație. Prin urmare, încetează greva studenților, urmînd a fi utilizate, în același mod pașnic, nonviolent, alte forme de protest. Nu încape îndoială că pe acești tineri cei mai puri dintre noi și mai dezinteresați în lupta pentru democrație și libertate, încă n-am reușit să-i înțelegem îndeajuns. Și e păcat!

Întîlnire aminată

Principalele partide politice din opoziție (P.N.L., P.N.Ț.-c.d., P.S.D., M.E.R., P.E.R. și U.D.M.R.), constituite în Alianța Națională pentru Instaurarea democrației, au amînat întîlnirea pe care trebuiau să o aibă cu președintele Ion Iliescu în ziua de 5 ianuarie 1991. Hotărîrea aparține deci, partidelor, întîlnirea urmînd a se desfășura după 20 ianuarie. Timp destul pentru reflecție!

Grupaj realizat de
EUGEN MIHĂESCU

Aho, aho, copii și frați!

Încă un preț liberalizat?

După revoluție, toți credeam că țara s-a mintuit de comunism. Bucuria era atît de adîncă încît pînă și durerea mamelor ai căror copii muriseră pentru victorie se prelingea de la tipăt spre șoaptă sub candelă sfîntă a acestui gînd: viețile lor au fost prețul pe care l-a plătit România pentru a fi salvată.

Și încă nu trecuse un an de la această jertfă că peste lumina din sufletele celor care i-au pier-

dut au prins să se prăvălească valuri de negură.

S-au găsit hiene care să le sfîșie pînă și trupul amintirii. Cîeva făcea statistici din care scotea concluzii sprijinite pe cifre cum că atîția n-au fost tineri, atîția n-au fost studenți, atîția aveau nu mai știu ce cusur. Identitățile lor de flacăra sacră erau tilhărite în vîzul lumii. Nu mai aveau nume. Nu li se lăsa nici numele generic de eroi. Erau aruncați în gropile comune ale unor procente. Gropi de umilintă și de blasfemie. Să-pate cu singele rece al nemerniciei.

Spectacolul macabru din iunie, înmuncat cu monstruoșitatea secu-

risto-fesenistă trecută fraudulos doar în contul minerilor — așa, al minerilor în general, ceea ce este încă o dată monstruos — ca și perseverarea puterii pe calea ascunderii adevărului au sfîrșit prin a ne arăta că există oameni cărora prețul plătit de cei căzuți pentru mîntuirea României de comunism și de minciună li se pare prea mic.

Vor liberaliza domni Iliescu și Roman pînă și acest preț? Țin domniile lor să-și cumpere neuitarea punîndu-și pe cap asemenea coroană?

Să nu-i ajute Dumnezeu!

DORIN GHERGHINESCU

UN CODRU NUMIT ROMÂNIA?

Fără lege, fără suflet, fără Dumnezeu

Pluralul englezesc

Sîntem tari: pușcăriile noastre conțin 23 de mii de indivizi, din care jumătate au la activ crime, tentativă de crimă, viol, tâlhărie. Dacă socotim bine, ajungem la concluzia că începem să-i depășim pe englezi care, la o populație de 60 milioane de suflete, au circa 50 de mii de pușcăriași. Noi sîntem tocmai pe tocmai 23 de milioane de locuitori cu 23 de mii de inși băgați la răcoare. Am fi, prin urmare, mai zurbagii decît zurbagii englezi! Așa să fie, oare?! Veți vedea îndată...

Restul e calamitate. Pune ivărul, Efimio!

În perioada ianuarie — noiembrie 1990, în România au fost comise 53.911 infracțiuni, cu peste 6.500 mai multe decît anul trecut. De altfel, întreg tabloul infracțiunilor înregistrează plusuri importante, sinistre sporuri în domeniile gangsterismului. Bomba infracțională a fost declanșată. S-au redus, în proporție însemnată, doar infracțiunile de genul neglijențelor în avut public, înșelăciunilor în dauna aceluiași avut, precum și specula și contrabanda (normal, că doar și statul, prin preafineleptă liberalizare a prețurilor, s-a aliniat, bine-mersi, unor asemenea deprinderi mănoase).

Restul e calamitate și simți, ca „simplu cetățean”, cum se înalță, în juru-ți, strămoșești codri ai Vlăsiei.

Portret cu găinării

În anul de grație 1990 s-a furat cu sîrg atît din avutul public (numit pînă nu demult și obștesc), dar și din cel personal. Statistica ne povestește că numărul hoțiilor — atît la o categorie, cît și la cea-

laltă — s-a dublat față de mai an. Trebuie observat că furturile din avutul public (obștesc) n-au luat-o nici în acest an înaintea celor din avutul personal, ceea ce duce la concluzia că firava privatizare îndrăznită de fesenști nu i-a făcut pe oameni să se lăcomească la bu-nul public, așa cum au tot încercat să acrediteze susținătorii proprietății collectiviste. Găinăriile au mers, deci, mină-n mină, însemnînd, laolaltă, jumătate din totalul infracțiunilor, adică în jur de 25 de mii. Cei stăpîniți acut de practici creștine ar putea zice, vizavi de acest „paradis” al găinăriilor, că zgîrcenia stăpînului face sluga hoată. Aferim! Și stăpînul actual, să recunoaștem, a fost la fel de zgîrcit ca și predecesorul său. A fost, dar asta nu înseamnă că luatul cu jăpca este o soluție. Nu este, pentru că furtul duce la pușcărie, după cum — Zoșcenko o spune — alcoolismul duce la... beție.

Cu singe rece

Sub soarele democrației originale, tâlharii au făcut un adevărat galop de sănătate. Flăcăi cu inima albastră și cu șiful (brișca), însoțindu-se, au ieșit la drumul mare mai tare ca-n poveștile cu haiduci. În cadrele democrației originale, numărul tâlhăriilor s-a triplat.

Amoarea, bat-o vina, n-a stat nici ea pe loc, înregistrîndu-se, la rigoare, de două ori și jumătate mai multe violuri. Este oare cazul să aprindem din nou lampionul roșu? Unii zic că da, că asta ține de sănătatea socială. Ca și hoția, iubirea prin dictatură personală (a se citi „viol”) duce la „mititica”, cinci ani garanțați, cu haine vîrgate, casă, masă și călătorie cu duba poliției.

De departe, în fruntea acestui trist/tragic top al infracțiunilor se află ultrajul, aflat în creștere de

vreo șapte ori. Ceea ce înseamnă că unii au făcut abuz de adjective și au făcut apel, prea mult și prea des, la partea netipărită a Dicționarului limbii române vechi și noi. Alții, în schimb, nu numai că au zis, nu numai că au dat cu gura, dar au dat și cu parul, cu cuțitul, cu pumnalul. Au luat vieți de oameni și au ajuns în cătușă, urmînd a fi puși la păstrare pentru trei sau patru cincinale cu față umană. În România, în numai 11 luni, au fost asasinați 667 de oameni...

Minorii, cînd filmul teribil se rupe

Cele spuse pînă aici îngrijorează, dar nu sperie Poliția Română. Ceea ce îi sperie însă pe domni poliști este creșterea numărului de delincvenți minori, de la aproape 3 mii la aproape 5 mii. E mult. Mult de tot. „Dacă mergem în acest ritm, ne spune dl. maior Bucur de la Biroul de presă al Departamentului Poliției, vom ajunge să avem o generație de delincvenți”. Nu-l a bună!...

X

Se pot compara englezii cu noi? Nu, bineînțeles! Nu, pentru că ei n-au avut nici codrii Vlăsiei, nici turci 500 de ani, nici fanarioți și nici ruși care să le-aducă minună-ție de comunism, cu țanțul, acum 45 de ani.

EUGEN MIHĂESCU ■

P.S. În numai o săptămînă (10—16 decembrie), pe șoselele din România au murit 75 de oameni și au fost răniți alți 215. În războiul civil din Liban mureau mai puțini...

La mulți ani, cu sănătate!

În copilărie, ani de-a rîndul, seară de seară, am roștit cu evlavie și umire spăimoasă următoarea rugăciune: „Doamne, doamne, cerește tată / Noi pe tine te rugăm / Luminează-a noastră minte / Lucruri bune să-nvățăm”.

Intrucît nu realizăm morfologia textului, îl memorasem cu o logică stranie. În versul al treilea vedeam un avertisment teribil, cu atît mai teribil cu cît cei de la care învățasem ruga ori nu păreau să-l fi sesizat, ori nu-l acordau importanța cuvenită: **Luminează noastră minte!** Am fost convins tot timpul că, hodoronc-tronc, printre pînețe și cereri cu caracter pravoslavnic, se strecurase știrea despre o persoană foarte apropiată — de vreme ce era „a noastră” — care avea obiceiul să min-tă. Ea nu mințea din cînd în cînd, ea era minciuna în-truchipată în om și mi se comu-nica mie, inocentul, ves-tea la tainic ceas de noapte, pe șoptite, conspirativ. Adică, fie ce-o fi, să nu ziceți că nu v-am spus: să nu credeți absolut nimic din ce trîncă-nește Lumineaza noastră. Minte de stinge!

De un an încoace mi-am dat seama că rugăciunea ascundea, într-adevăr, un mister și o premoniție, că se referea la ceva anume, la faptul că — peste timp — Lumineaza înfiptă la conducerea țării va minți. Toți, care va să zică, am știut că Lumineaza de aia e Luminează, ca să minți. Cu toate acestea, am crezut-o. Ne-am amăgit cu ideea că poate ne e sorocită, în

sîrșit, o Luminează care să nu minți sau măcar să minți mai puțin decît in-nașele.

Cel mai mult s-a mințit prin omisiune. Cred că sîntem singura națiune care ne-am dus la urne să alegem un președinte din trei indivizi despre care nu știam nimic: nici cine sînt, nici de unde vin, nici ce au în cap. Am ales cam în felul în care aleg tonții cu bani pe Lip-

în frunte încă un ochi, e că mărirea dă și îndreptățirea de a dosi o parte din adevăr. Că doar Lumineazele au puterea divină de a minui cu folos public adevărul, că de prea mult adevăr poporului i se apleacă. Iată ce declara într-un interviu Lumineaza noastră: că și ea ar vrea să știe cine sînt teroristii! Ca și cum asta-i tot ce-și dorea îndelung umilita Românie, un cîrmaci incapabil să afle

vin din categorii sociale care nici cînd doresc fierbinte să dea la iveală adevăruri nu-s în stare s-o facă, deoarece n-au avut niciodată acces la el. Iar cînd vorbesc de adevăr, nu mă refer la o abstracțiune, la un concept. E vorba de adevărul mulțimi-lor. Nici o Luminează nu reușește să comunice fie din cauza unui limbaj croit să nu dezvăluie omenescul din lider, fie din pricină psiholo-

noi ai libertății trebuie să primească, pentru cîntările lor, casele celor mai nou în-trăți la închisoare. Povestea asta cu recompensa în vile și funcții în care ești pus ca să nu faci nimic e cea mai josnică minciună din 1990. Pentru ce o fi nevoie să devină directori o seamă de oameni care au luptat cu directorii? Un dizident ajuns director e un nonsens tot atît de mare ca un direc-tor ajuns dizident. Un nonsens nu se explică prin trecutul de luptă al titularu-lui de nonsens. Într-un mo-ment în care săracii sînt în-demnați să-și cumpere niște apartamente plătite, de fapt de zece ori pînă acum, legiuitorii — de front și din opoziție — se cred îndreptă-țiți să primească, pe lîngă le-gile pritocite de ei, prin spa-tele legii și chiar de-a drep-tul prin ea, vile „din fond”.

De un an încoace nu exis-tă minciună care să fi fost măcar parțial dezvelită. Mer-sul lucrurilor e astfel că nu poți minți decît cu sabia judecătii deasupra. Iar legea oricărei săbii ce spînzură e să cadă la un moment dat pe un gît. Mint Lumineazele noastre în draci, avem un întreg calendar al min-ciunii cu zile de dolie în fe-bruarie, iunie și decembrie și un săbiol ce atîrnă de un fir de păr. La o mie de morți și cîteva mii de răniți în lu-gubru carnavalesc emană-tilor, după un an de Luminea-ză, nici un vinovat.

În rest, liniște și consens. Criminalii și victime, un An Nou fericit!

TUDOR OCTAVIAN ■

LUMINEAZA

noastră minte!

șcani „alba-neagra” la țigani. Ca să pleci în Bulgaria, tre-buie să spui, pe trei genera-ții în urmă, cine ți-au fost părinții și neamurile, cu nu-me, prenume, inițiala tatălui și dacă străbunicii au avut sau nu scarlatină. Noi am înscăunat un mare mediator între victime și călăi căruia nici numele nu i-l cunoaștem întreg. Într-un „Who's who” american am citit că-l mai cheamă și Ilici. Poate că nu-l cheamă Ilici, poate că Lu-mineaza noastră poartă un nume, nu un blestem, dar dacă ai început prin a nu da întreg adevărul, tot ce urmează aduce a minciună și cînd nu e.

Cea mai nenorocită con-vingere a celui care ajunge la noi Luminează, convinge-re care-i crește peste noapte în creier așa cum, într-un coșmar, descoperi că ai două nasuri sau că ți s-a crescut

ceea ce știi din prima zi toți. Sau, să declare că nu știe știînd că toți știi că el știe.

Toate păreriile despre da-rurile ori cusururile unui po-por n-au nici o relevanță dacă nu-s deduse în circum-stanțe unde atît înzestrările, cît și viciile se pot desfășu-ra normal. Într-un cadru so-cial, adică, unde legile nu sînt doar emise, ci și aplicate. Românii nu fură pentru că așa sînt ei din fire pungăși, poltroni și hoți. Pe conti-nentul american, comunită-țile românești se caracte-rizează prin aceea că, la capi-tolul răufaceri, ocupă ulti-mele locuri în statisticile po-liției. Pur și simplu românii nu sînt din fire hoți. nici mincinoși. La noi se minte acum în draci nu fiindcă e o chestiune de înzestrare na-turală. Cauza e una: Lumi-neazele din fruntea țării pro-

gice. E minciună din inadec-vare. În plus, comunismul a clădit în toată Lumineaza română credința că puterea exceptează. Că, într-un fel sau altul, se poate aranja ceva și cu moartea. Toți oa-menii sînt muritori dar unii sînt mai puțin muritori decît alții.

Un tip de minciună des-calificant — deoarece intere-sează niște oameni care, în conștiință publică, contează drept cei mai calificați în stabilirea unui climat de ade-văr — e cel privitor la drep-turile învingătorilor. E o min-ciună prin extrapolare. Cel care e destinat să minuiască adevăruri pentru toți are ca unic drept un sac de îndat-tori. Eu nu văd întrucît un domn Săndulescu, spre exem-plu, trebuie să se mute în vi-la lui Dîncă numai fiindcă a stat niște ani la închisoare. Nu văd nici de ce barzii mai

De la coadă adunate

De urat am mai ura...

— Bine că te văd, dom'ne! Hai să-mi trăiești și la mai mare!
— Ce-ți veni, nene?
— Cum, ce-mi veni? Nu-i un an nou? Nu se fac cuvenitele urări?
— Ce să ne mai urăm, domnule, că n-avem ce.
— Vai, da' pesimist mai ești, acu' la început de an.
— Nu-s pesimist, sint realist.
— Nu spune!
— Chiar așa! Păi ce să-mi mai urezi dumneata mie? Ce mi-ai urat și anu' trecut pe vremea asta?
— Uite că nu mai țin minte.
— Țin eu, că atuncea mi-au mers la inimă!
— Zău, domnule? Adu-mi și mie aminte.
— Păi ne-ai urat — că aj zis-o pentru toată lumea de la coadă — libertate.
— Frumos!
— Sigur. Și acum o avem, nu? Sintem liberi să plecăm — dacă avem unde, sintem liberi să rămânem — dacă avem pentru ce.
— Mda! Și ce-am mai zis?
— Să fie democrație.
— Și nu e?

— Cum, nu? Noi vorbim, noi auzim și pe toate le-nvrtim... da' numai aicea, la coadă! Că-n rest, cine ne bagă-n seamă?
— Cum, dom'ne, n-am urat și eu ceva mai cumsecade?
— Ba da. Liniste.
— Ei vezi? Las', c-o să fie.
— Preciz. Ori s-or plictisi ei de scandal, ori ne-om plictisi noi. Că n-o să se ție așa, o veșnicie, fără folos. Numai, să vedem ce liniște o fi.
— Și ce-am mai urat?
— Atita. Ce, n-ajunge pentru un an?
— Nu, domnule. Acuma mă gindesc să-ți fac o urare serioasă.
— Ia zi.
— Să nu mai stai la coadă!
— Ferească Dumnezeu! Nu-ți dai seama ce vorbești! Păi, cind n-o mai fi coadă, înseamnă că nu mai sint de nici unele și s-a zis cu noi.
— Aoleu, să știi că ai dreptate. Adică cum, dom'ne, să nu mai putem nici să ne facem urări?
— Ba, dumneata ești liber să spui orice. E dreptul dumitale.
— Știi cum se spune: de urat am mai ura...
— Știu... da'... nu ne-ascultă nimenea.

LIANA TATOS

Nu ne vindem țara!

După evenimentele din Iunie s-a încercat a se arunca vina pe diverse partide sau persoane. S-au făcut propuneri (chiar scrise) pentru ca

unii să fie alungați din țară. Și, mă rog, am întrebat, pentru ce să-i alungăm? „Pentru că vor să ne vîndă țara.” Adică cum, mă întreb eu, să ne vîndă țara? Vor să-ți dărîme casa și să o vîndă undeva, aiurea? Sau te temi că vor găsi o lopată a lui

Dumnezeu și vor lua țara cu noi cu tot, să o lipească pe undeva, pe lângă America, să fim al 52-lea stat și să fie vai de noi, să trăim ca americanii?... Sau, poate vom ajunge, pe lângă Canalul Miniciei, să-i scutim pe englezi și francezi să mai facă un tunel, contribuind noi la unificarea Europei — și atunci să te ții recunoștință!... Oricum, a noastră — recunoștința, vreau să zic — va fi mai mare, că am avea și noi niște vecini mai altfel, nu ca aceia pe care ni l-a dat Dumnezeu pînă acum. Ei nu ne-au vîndut niciodată țara, ei au cumpărat-o. Oare cei ce vorbesc de vînzarea țării să nu fi înțeles nimic din lumea noastră, ori le este frică să nu trăim mai bine, ajungînd să fim egali lor?

Ing. GHEORGHE
TUDORACHE
Galați

Și totuși, Eminescu

Am colindat de curînd aproape toate librăriile unui mare cartier bucureștean, cu aceeași întrebare pe buze: „Aveți un volum de poezii de Eminescu?” Răspunsuri stereotipe: „Eminescu? De unde?!”, „Săptămîna trecută s-au terminat ultimele volume.”; „N-am mai primit demult Eminescu”. Mi-am zis: poate în centru... În zona Piața Unirii, deci în plin centru, deviza este „nici o librărie cu poezii de Eminescu”.

După 45 de ani de stalinism feroce, în decembrie '89 (ce vremuri!) mulți români au sperat că valorile umane și spirituale vor fi respectate cum se cuvine, fiindcă civilizația unui popor se recunoaște în primul rînd după felul în care își respectă cultura națională și reprezentanții ei. Cum este respectată literatura română adevărată în „tinăra noastră democrație”? Pe tarabele (standuri de carte sau presă nu pot fi numite) din fața librăriilor bucurestene ori de aiurea pot fi întîlnite tot felul de surrogate culturale și reviste ce consumă inutil hirtie, „literatură” care nici „de consum” nu mai poate fi socotită, alături de puține cărți bune. Iar Ministerul Culturii continuă să suplimenteze cantitățile de hirtie pentru noile publicații. Oare cite reeditări ale poeziilor Luceafărului au mai scos tipografiile de stat în ultimele luni?

Parcă ar fi păcat să ajungem la concluzia că a unei anchete TV: „Eminescu chiar nu a existat”, cumplit confirmat de incultura unora. Măcar Eminescu...

TUDOR GH.
IORDĂCHESCU

Tovarășul Crăciun

Fiind vremea colindelor, Televiziunea ne-a povestit într-un filmuleț despre inițiativa domnului Iliescu de-a pleca în vizită, ca un moș Crăciun, pe la diverse întreprinderi din Capitală, ducînd sacul în care-și ține biblia marxistă.

Într-un discurs ținut la botul calului, adică pe picior de plecare, lîngă portiera unei mașini de teren „Aro”, dl. Iliescu și-a flatat auditoriul ca fiind alcătuit din oameni „sănătoși” și a rezumat credința sa în preeminența muncii care făurește bunuri materiale. Din adîncul memoriei sale părea că urcă, spre culmile aureolate de utopia comunistă, ecoul unui cunoscut concept filozofic: „Hei-rup!”.

Într-adevăr, în fața unui asistent care nu depășea numeric pe cetățenii aflați în pragul unui magazin unde se zice că se vor aduce pui de Crevedia, dl. Iliescu a afirmat răs-pi-cat credința sa, rostind cuvintele clar, unul cite unul, iar în fața acestui tir verbal, amintind de o armă reglată la poziția foc cu foc, cei prezenți s-au lăsat doborîți cu plăcere. Încît n-ar mai fi fost decît un pas pînă să apară și sugestia ca în mijlocul drapelului național să fie readuse secera și ciocanul, simboluri prea bine știute ale creației materiale.

Lăsînd la o parte faptul că dl. Iliescu n-a reușit să ne spună căreia creații materiale i-a fost vreodată autor, afară de cazul cînd nu e gata să creadă că texte de propagandă comunistă reprezentau așa ceva, rămîne nedumerirea că domnia sa ca inginer, deci ca intelectual, se vede încă prizonierul unei imagini clasice a muncitorului, prizonierul unei imagini depășite. Iar ca președinte ne-a confirmat încă o dată că are dificultăți serioase în a se simți președinte al tuturor românilor, împărțindu-i mereu în categorii și declarîndu-și simpatia pentru unii. Șezînd lîngă mașina „Aro” și cuvîntînd, dl. Iliescu uita complet că dacă n-ar fi existat mai întîi niște specialiști în matematică, fizică sau chimie, domnia sa nu s-ar mai fi rezemat de o „creație materială” ci, poate, de un fir de păpădie. Dar acum e iarnă și s-a dus și păpădia.

Oricum, de-aia pleacă prostii ăștia care știu carte, tot felul de specialiști, inclusiv muncitori. În topul domnului Iliescu, ca principiu fiind mai valabil decît oricare altul: Cine nu e cu mine nu e „sănătos”!

DUMITRU CONSTANTINESCU

Din tainele baletului

Fotografie de PAUL AGARICI

Colocvii la distanță

Respectul pe care-l purtăm credincioșilor prieteni ai revistei „Flacăra” ne îndeamnă să o-

ferim spațiul prezentei pagini, din primul număr al anului 1991, „Cititorilor ziaristi”.

Ajutor prin...

post restant

Pragul absolut al durerii într-o scrisoare pe care ne-o adresează un bunic de 78 de ani:

„Am avut un singur copil: o fată. A murit la naștere și ea și pruncul. Acasă mai avea cinci. Abia ne mutaserăm într-un apartament cu 4 camere, pe care fiica mea, muncitoare la U.T.A. Arad, îl primise de la întreprindere (pînă atunci, copiii iocuiseră în locuința noastră cu 2 camere din Sighet). Toată agoniseala de-o viață am pus-o la bătaie ca să aranjăm noua locuință. La scurt timp, soția mea, bolnavă de diabet și de inimă, moare și ea. Rămîn singur cu orfanii. Din leafă lui amărită de paznic, fostul ginere imi dă pentru cei 5 copii 550 de lei pe lună. Și, ca lănel nenorocirilor să fie întreg, în 10 noiembrie 1990 am fost evacuați din apartamentul fiicei mele decedate. Pur și simplu am fost scoși afară și eu și copiii; nu mai avem nimic decît maidanul. Nu mai avem nici o adresă. Scrieți-mi la Post Restant S-auzim

numai de bine, că de rău tare m-am săturat.”

GHEORGHE BORCEA
Post restant Sighet
jud. Maramureș

Dintr-o mie de deștepti

Cică un prost aruncă piatra în bolboacă și deșteptii se reped s-o scoată. Eu cifrez numărul deșteptilor la o mie. Includ aici pe toți cei care discută pe seama hirtiei — pe toți intervievații, dar și pe cei ce iau aceste interviuri, întrucît cu toții se prefac a nu ști despre ce e vorba.

Eu zic s-o luăm mai neaoș și să descoperim mai întîi și mai întîi care-i prostul care a dat cu piatra în bolboacă și abia după aceea să-l chemăm pe domnul Severin la televizor, să ne-nvăluie-n cuvinte. Să vedem de ce un ministru adjunct de la Cultură vede scumpirea hirtiei numai de două ori (și o vede ca și cum treaba asta ar fi ceva normal), de ce un director de editură estimează scumpirea cărții de patru ori și de ce redactorul de la televiziune, care ține la semenii lui, nu la taurul de coarne, să intre pe poarta fa-

bricii de hirtie și să întrebare care a fost prețul înainte de Revoluție și care-i după! Și încă o întrebare, pe care o ocolim cu toții, inclusiv domnul Severin: — Nene directore, cu cît vinzi mătăluța a-cestă hirtie? — După cum e clientul: uneori cu 60.000 to-nă, alteori cu 70.000 și dacă-i mai strimtorat clientul, îi iau și 90.000, că tot e privatizare. Cărțile se scriu pe hirtie provenită din celulă-ză, celuloza se face din lemn, lemnul vine din păduri.

— Și pădurile astea, ale cui sint, domnule director?

— Ale lui tata.
ANATOLIE PANIȘ
Snagov
Sectorul Agricol Ilfov

Păziți-vă!

E seară. Nu contează anotimpul, important e că e beznă. Noroc de magazine... strălucesc rafturile! Mă plimb, atent la fiecare umbră. Aud în spate pași... — Stai!

Mă supun, deși simt

nevoia să alerg.
— Stai nemișcat!
— Mă nemișc. Încerc o întrebare, printre dinți.
— Cine sînteți?
— Un hoț.
— Uf! Credeam că e un miner.
— Ești cu opoziția?
— Nu, răspund, deși...
— Unde stai?
— Asta imi mai trebuia! Îi dau adresa, ce să fac?
— Hai să mergem!
— Mergem... Cum să scap? Ajungem. Intrăm în casă. E curent, deci am lumină.
— Ia de aici o lumină.
— Și nici măcar nu

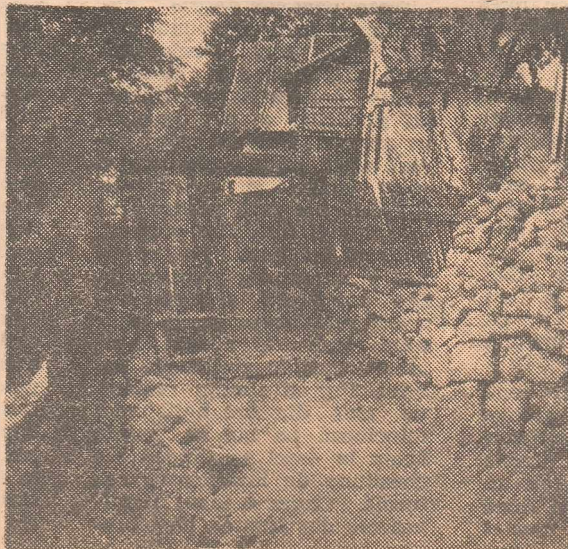
mi-am făcut testamentul! La un scaun. Aștept să ia și o sfoară. Sau, poate o are în buzunar?... O, nu! Nu!

— Salut!, imi zice și pleacă. Deschid ochii.
— Criminalule!, îi strig printre lacrimi. Am rămas cu luminarea aprinsă în mină și sint atent să nu se stingă. Cum, de ce? Mi-a furat becul!

EMILIAN DUMITRU
Onești
Județul Bacău

Grupaj realizat de
LIANA TATOS

Antamarea problemei locuințelor

Fotografie de de SILVIU STAN

POȘTA REDACȚIEI

SANDU IOAN — Sunt specialist, așa că nu ne putem pronunța asupra observațiilor dv. privind posibilitatea de a transforma SIDA într-o boală curabilă.

GHEORGHE IONITĂ — Sebeș, jud. Alba. Vă sfătuim să vă adresați Ligii Veteranilor de Război, care are sediul în Calea Victoriei nr. 133.

COSTICĂ CRĂCIUN — Piatra Neamț, str. Chimiei 16: Într-adevăr, la cei 70 de ani ai dv., fiind și paralizat, deposedat de o casă la care ați muncit o viață, ar fi o tragedie să rămîneți și fără apartament, dacă acesta ar fi scos la licitație. Ne-am interesat și vă asigurăm că nu există acest pericol.

ION MARINESCU — comuna Gurasada, nr. 182, jud. Hunedoara: Vă mulțumim, în numele breslei, pentru aprecierile la adresa presei scrise. „Pînă cînd o vom putea procura, dacă ea, din zi în zi, se scoate tot mai greu și tot mai scump?”. Aceasta ne îngrijorează și pe noi. Cît privește propunerea dv. ca Parlamentul să întreprindă ceva pentru protecția presei scrise, știm că așa ceva nu figurează pe lista priorităților legislative (ca Legea presei, de exemplu).

STEFAN ION — comuna Băbana, sat Lupuieni, jud. Argeș: Faceți multe afirmații fără a aduce probe. Sint multe inadvertențe între declarațiile de la proces și cele din memoriu. Trimiteți-ne probe certe.

VALERIA DORNEANU

— **D**omnule dr. Gheorghe Dobrican, v-am văzut semnătura în multe reviste de specialitate, în cărți și reviste de drept. Sînteți specialist și doctor în drept. Vi-aș permite să vă întreb, din capul locului, ce s-a schimbat ori ce nu s-a schimbat în peisajul justiției noastre ostrevoluționare?

— Schimbările sînt mai mult de formă, iar nu de fond. Imediat după revoluție, fostul Tribunal Suprem și-a schimbat denumirea în Curtea Supremă de Justiție. Această schimbare rapidă s-a impus față de rolul nefast pe care l-a avut în timpul dictaturii ceaușiste și comuniste, în orientarea practicii judiciare din țara noastră. Se cunoaște, de asemenea, că de puțin timp s-a constituit Noua Curte Supremă de Justiție a țării, care reprezintă instanța de vîrf a puterii judecătorești într-un stat de drept. Nu se cunoaște, însă, aproape nimic despre magistrații acestor înalte instanțe judecătorești. În funcția de președinte al Curții a fost numit dl. Teofil Pop, pe numele lui complet: Dumitru Faust Teofil Pop. Juriștii îl cunosc bine și-i știu activitatea dinainte de Revoluție.

— **Domnule Dobrican, surprinzător este că imediat după Revoluție, au fost promovați în funcții de magistrați, de directori de direcții în aparatul justiției și al procuraturii, oameni care s-au compromis în vechiul regim totalitar ceaușist. Ce fel de garanții morale și profesionale mai prezintă acești oameni? Ei nu înfrunesc nici măcar adevăratele colegilor lor, necum a cetățenilor țării, care simt că justiția noastră folosește aceleași practici discreționare ca înainte.**

— Despre fostul procuror general Gh. Robu s-a scris mult și, cred, în ciuda faptului că era un specialist capabil, unele din cele spuse și scrise se pot adevăra. Dovadă și faptul că s-au folosit exemple concrete și cazuri de dosare măsluite. Aveți dreptate cînd spuneți că s-au promovat în funcții de conducere oameni din același sistem vechi și perimat. Parcă s-au căutat cu lupa, să spun așa, să fie promovați oameni cam din aceeași zonă de interes.

— **Nu-mi place să se vorbească la general. Vreau un exemplu concret. Dacă puteți, mai multe.**

— Fiindcă am invocat exemplul președintelui Curții Supreme de Justiție, mă voi folosi, decamdată, de acest exemplu. Tovarășul Teofil Pop a fost, pînă la Revoluția din Decembrie 1989: director adjunct al Direcției de organizare, control, personal și învățămînt în cadrul Ministerului Justiției. Preț de 10 ani a fost director al Direcției de studii, documentare și legislație. A răspuns și de activitatea instanțelor judecătorești din țară. Într-adevăr, a avut o mare „răspundere” în regimul de dictatură ceaușist-comunistă. Nu întîmplător pentru asemenea „funcții de răspundere” numirea nu se putea face decît cu aprobarea secției de cadre a c.c. al p.c.r. și a secției pentru probleme militare și de justiție, cu avizul cabinetului 2, al sinistrelui. Nici nu-i de mirare că în calitățile avute în vechiul regim de Teofil Pop, acesta a făcut parte din majoritatea delegațiilor de juriști care au plecat în străinătate, chipurile, în schimb de experiență. Tovarășului i s-au încredințat, de statul român, și funcții de avocat în unele procese din străinătate, pe care însă le-a pierdut cu succes în covîrșitoarea majoritate a cazurilor.

— **Mă surprinde ce-mi spuneți. Numele domnului s-a l-am întîlnit în Revista Română de Drept și în Buletinul intern (avînd unii prieteni juriști, mi le-au pus la dispoziție). I-am întîlnit numele și mai recent, în revista de profil „Palatul de Justiție”. Chiar am avut, la un moment dat, impresia că este unul din marii legiuitori ai țării, că numai de asta i s-a încredințat această funcție după Revoluție.**

— Să fim cît se poate de serioși. Frazele închinat „genialului, demiurgului, marelui arhitect” al „României moderne și contemporane”, sînt la fiecare pas: în orice caz, cu ele încep articolele și cu ele sfîrșesc. Sînt în stare să vă pun la dispoziție o întreagă bibliografie. Vă rog să mă iertați că nu pot să continui; îmi este teamă să nu-mi ies din fire și să mă zic nu știu ce. Individul cu prenumele lui și de Faust, depășește orice limită atît a bunului simț, cît și a minimumului de profesionalitate. Cît despre cînte și corectitudine, ce să mai spun față de un om care toată ziua, bună-zia era în gură cu: „Nicolae Ceaușescu — creatorul, originalul, ineditul”?

— Vă rog să mă iertați, nici măcar unii dintre cei care se află momentan în boxe și pe care-i judecă onorata dumisale curte de justiție, n-au rostit atîtea fraze compromițătoare pe vremea dictaturii și a dictatorului. Eu sînt de părere că omului trebuie să i se dea, totuși, o șansă. Și unii dintre colegii gazetari au făcut astfel de compromisuri „profesionale”, dar după Revoluție s-au schimbat la față. Poate că și dl. Teofil Pop...

— Dl. Teofil Pop a avut tupeul ca în interviul din revista „Palatul de justiție” (nr. 1/aprilie 1990) să afirme: „În tot acest răstimp am conjugat activitatea profesională cu munca științifică, aducîndu-mi o umilă contribuție la dezlegarea unor probleme de drept controversate și la propășirea științei dreptului în țara noastră”. În adevăr, de umilă condiție a mai fost atunci cînd a contribuit și în felul cum a contribuit la dezvoltarea științei dreptului, n-am ce zice! Priviți interviul! T. Pop îi critică acum pe cei care odinioară îl elogiău pe Ceaușescu: „Să ne amintim de ședințele

● Nimic nu s-a schimbat în sistemul și în peisajul justiției române
● Curtea Supremă de Justiție este o curte ca oricare alta
● Oameni vechi și noi, pe funcții vechi și noi, promovați cam din aceeași zonă de interes
● Noua putere se folosește de oamenii compromiși, punîndu-i în posturi cheie
● Cabinetul 2, în actualitate!
● Vechi în sistem, vechi în mentalitate
● Unde este nobila tradiție a Inaltei Curți de Casație?
● Supunem atenției și judecării drepte a Curții cu juri

JUSTIȚIA LEGATĂ LA OCHI

periodice ale Marii Adunări Naționale în cadrul cărora „dezbatările” se constituiau din citeva luări de cuvînt, care nu reprezentau, de fapt, discuții asupra proiectelor legii, ci numai prilejul de a lăuda meritele excepționale ale dictatorilor... „În orice caz, nimeni nu-l întrecă pe T.P. în corul de laude și osanale aduse dictatorului și regimului ceaușist și comunist. Cred, însă, că dl. T.P. nu trebuie să se supere că l-am făcut slugarnic și milog. Să nu mi se spună mie că un om și-ar face un cult dintr-o ideologie pe care nu o împărtășește și pe care o susține și o propovăduiește de o viață.

— **Chiar așa, nu credeți în posibilitatea omului de schimbare? Nu credeți în primenirea morală? Nu credeți în primenirea interioară a omului și în izbînda binelui? Sînteți un criticist... cu și fără motiv, — vă întreb?**

— Structuralmente nu sînt un om pus pe critici neîntemeiate. Mă întreb (și vă întreb și pe dv.), cum poate un om îndoctinat cu ceaușism pînă-n plasele, cum se spune, aservit unei dictaturi comuniste, care s-a dovedit a fi cea mai exagerată și dăunătoare poporului din întreaga noastră istorie, alături de legionarism (de fapt, ambele sînt în egală măsură ideologii extremiste) — cum poate, vă întreb, să se schimbe, la 60 de ani?! Cum poate un atare om compromis, realmente, profesional, moral, politic, să traducă în viață idealurile sfînte ale Revoluției din Decembrie 1989? El și nu numai el, ci și alți foști demnitari comunisti, directori și miniștri, s-au cocoțat repede pe aceleași trepte ale puterii rapace. Acești nomenclaturiști parveniți ieri, ci și azi, sînt o adevărată batjocură la adresa eroilor sfinți ai Revoluției neamului! Dar și o ofensă, un afront adus oamenilor cinstiți ai acestei țări. De aceea ies oamenii în stradă, nu pentru că nu au ce mîna, pentru că, de bine, de rău, măcar în preajma zilelor de 16—22 decembrie 1990, sînt convins că s-au dublat cantitățile de produse alimentare în magazine, tocmai pentru a îndestula poporul. Dar poporului îi este sete, la propriu, ca și la figurat, de dreptate, de adevăr, de cînte și omenie.

— **După modul tranșant și fără echivoc în care scrieți și vorbiți, mă tem că dv., d-le dr. Gheorghe Dobrican, căruia vi s-a dat totuși în răspundere președinția unei judecătorei foarte grele (mă refer la aceea a Sectorului A-**

gricol Ilfov), nu vedeți în chip bun rezolvarea dosarelor teroriștilor și ale foștilor nomenclaturiști?...

— Nu, nu cred. Pentru că noua noastră putere s-a instalat pe minciună și pe trădare. Nici procesul ceaușeștilor n-a fost judecat corect. Dosarele teroriștilor (ofițeri de securitate, armată și miliție) există, doar a spus dl. Robu într-un interviu în „Expres”. E vorba de vreo 800 de astfel de dosare. Unde-s teroriștii? Unde sînt cei care au tras în acești copii nevinovați? Vedeți dv., tocmai de aceea a avut noua putere nevoie de astfel de oameni compromiși, în astfel de posturi cheie, cum este și cazul citat mai sus. În ceea ce privește profilul moral al lui Teofil Pop, pentru că am disecat acest exemplu pe felii, acesta este execrabil, întrecîndu-l, poate, chiar și pe acela al fostului procuror general Gh. Robu. Divorțat de mai multe ori (Teofil Pop), ultima oară la bătrînețe, abandonîndu-și, pur și simplu, soția și o fiică, cu probleme deosebite, s-a recăsătorit cu o subalternă mult mai tină. Recăsătorirea rapidă s-a făcut,

ifică, în nici un mod. Părerile și opiniile lor erau îndeobște cunoscute, în vechiul regim ceaușist. Erau cam aceleași declarate, în recursurile extraordinare promovate de procurorul general Popovici, pe care le susținea procurorul de ședință, reprezentantul Procuraturii Generale, îndeosebi dl. procuror Gh. Robu. După cum se știe, judecătorii de la fostul Tribunal Suprem se numeau numai cu aprobarea secțiilor de cadre și de probleme militare și de justiție, precum și a cabinetului 2 al elenei c., fiind aleși de foșta MAN. În aceste condiții, menținerea lor fără nici un merit, mi se pare de-a dreptul revoltătoare. Au fost scoși doar cei care s-au pensionat.

— **Ei bine, d-le Dobrican, să nu-mi spuneți mie că nu există printre actualii magistrați, doctori în drept și cunoscuți ca specialiști onești în lumea juriștilor, chiar prin activitatea științifică desfășurată în decursul timpului, dovedindu-se a fi capabili, nu însă indispensabili...**

— N-am spus asta. Dintre aceștia doar Victor Dan Zlătescu și Dorin Clocotici sînt doctori în drept și, adevărat, bine cunoscuți în lumea juriștilor, la care făceau referire. Nu l-am trecut pe Gheorghe Ugleanu, cu toate că are doctoratul, deoarece nu a scris nici un articol științific în revistele de specialitate; teza acestuia de doctorat este o culegere de texte din ideologia marxist-leninistă și ceaușistă. Dl. Gheorghe Ugleanu și ceilalți magistrați „noi” sînt, în fond și, în realitate, cît se poate de vechi.

— **Vechi în sistem? Vechi în mentalitate?**

— Și-n una, și-n alta. În majoritatea au îndeplinit funcții la tribunalele județene și de procurori-șefi de județe; iar unii au fost membri activi ai organizațiilor de bază p.c.r., alții chiar secretari. Să exemplificăm: Vasile Manea Drăgulin a fost secretarul

organizației de bază p.c.r. a Procuraturii Capitalei; Gheorghe Bucur a fost secretar cu probleme organizatorice al biroului organizației de bază p.c.r. la Tribunalul Capitalei; Gabriel Gaspar a fost secretar al organizației p.c.r. pe Tribunalul Suprem etc., etc. Vedeți că zicala celor din vechime se menține: corb la corb nu-și scoate ochii. O altă zicală a străzii este și mai nimerită: „Aceiaș, lupi, aceeași haită”.

— **Vreau să încheiem, d-le dr. Gheorghe Dobrican, și-mi vine greu să-mi reprim un anume sentiment de amărăciune. După 45 de ani de dictatură comunistă, trebuie să spunem, cu multă insatisfacție, că pe lină genocidul provocat fraților noștri de către foștii comunisti și securiști, a persistat și, din păcate, mai persistă un adevărat genocid juridic...**

— Aspectele prezentate, succint, nu reprezintă decît o citime din „prestigioasă” activitate politică, ideologică (mai puțin juridică), precum și „decupajele” din ținuta morală a președintelui Teofil Pop și a acoliților ceaușişti, care s-au strîns ciorchine, la prada noli puteri. În adevăr, nu poate fi vorba doar de un genocid uman, ci și de unul juridic, economic, cultural, moral. Acești enoriași ai comunismului în floare au dus în fond și la urmarea țării de răpă. Supun, prin urmare, judecării drepte a Curții cu juri — formată din cei 17 200 722 cetățeni ai acestei țări cu drept de vot —, cu convingerea curată, că se va da un verdict drept, nepărtinitor, bazat pe mult material probator, pe care și l-a preconstituit marea noastră crăi în postură de președinte al Curții Supreme de Justiție — faptele lui și ale acelor promovăți de el! Și mai supun judecării poporul român, faptele incriminatorii ale procurorilor și magistraților care au judecat pe torționarii care au reprimat în singe revoluționarii de la Brașov, de la Timișoara, București, Cluj, Brăila, Sibiu, Cugir și din alte localități, unde au fost uciși oameni nevinovați. Cîtă vreme în fruntea organismelor de drept și justiție vor fi astfel de specimene, nu se va judeca nici un terorist, nici un vinovat pentru reprimarea revoluționarilor din Decembrie 1989! Așa să ne ajute Dumnezeu, cîtă dreptate facem acestui popor necăjit și greu încercat de istorie și de vremuri potrivnice!

DORIN SALAJAN

21 decembrie 1990, orele 11,30. Mă aflu în biroul secretariatului de la episcopia reformată din Oradea împreună cu o reporteriță și un cameraman sosiți din Franța pentru a-i lua un interviu domnului episcop László Tókes. Pe o masă, stive întregi din ultima carte, apărută la o editură din Budapesta, intitulată „Unde-i sufletul Domnului, acolo-i libertatea” despre pastorul născut în 1 aprilie 1952 la Cluj și despre predicile lui. O altă carte apărută la Budapesta se numește „Temesvar-Ostroma '89” în timp ce la Londra a apărut un alt volum intitulat „With God, for the people”, cuprinzând autobiografia preotului reformat povestită de David Porter. Coperța reprezintă un tricolor românesc pe care scrie „TOKES” în așa fel încât „O”-ul din nume este chiar stema de cupă. O exagerare grafică? A trecut un an de la Revoluția română și pe zidurile devenite celebre din apropierea Pieței Maria din Timișoara pe str. Cipariu 1 au fost puse două plăci comemorative: „De aici, a pornit Revoluția ce a abolit dictatura, 15 XII 1989” (Innen indult a diktatura megdöntő forradalom, Hier begann die Revolution die der Diktatur ein Ende setzte, apoi în rusește). Figură extrem de controversată, pastorul reformat László Tókes, devenit episcop reformat de Oradea, cu credincioși răspândiți în județele Caraș-Severin, Timiș, Arad, Bihor, Satu-Mare, Maramureș și Sălaj stărneste interesul publicațiilor din țară și din străinătate. Iată de ce, la un an de la izbucnirea Revoluției care a măturat în numai câteva zile dictatura ceaușistă am ținut să stăm de vorbă cu omul care și-a legat numele de rezistența anticomunistă de la noi.

— Domnule episcop, sint foarte surprins să vă găsesc aici în biroul dvs. sănătos și plin de bună dispoziție și nu în cirje și pe stradă, gata să porniți o a doua revoluție, așa cum afirmă unele ziare occidentale, averse de senzațional, din care presa noastră a produs, roșie de indignare. Iată-vă însă aici și nu pe baricade închipuite de alții, aici, la Oradea, unde, în 22 Decembrie 1989, pentru prima dată în viața mea am văzut tineri maghiari purtând tricolorul românesc și strigând exact în această ordine: „Libertate!”, „Szabadság!”, „Freiheit!”. La Salonta, brațele statuii lui Kossuth Lajos erau împodobite cu tricolorul românesc, ceea ce mi se pare un lucru extraordinar. Pe graniță, atât vameșii români cât și cei unguri împodobeau un brad pe șosea în amintirea copiilor care nu au mai apucat să vadă Crăciunul. Niciodată românii și maghiarii nu au fost mai înfrățiți ca atunci. De când credeți că au început, după această dată de 22 Decembrie 1989, să se „strice” relațiile dintre românii și maghiarii din Transilvania?

— Au început să se strice de prin luna februarie 1990 și apoi, în mod deliberat, din luna martie când unele stări de lucruri au fost în așa fel manipulate încât să se ajungă la învrăjbiere între români și maghiari. Din această cauză dezamăgirea mea este dublă. În primul rând, că s-a ajuns la asemenea situație, iar în al doilea rând, pentru că am avut în propriile noastre mîini o șansă extraordinară, europeană și, în același timp, creștinească, de împăcirea, de concordie deplină între românii și ungurii din Transilvania. Nici eu nu mi-am putut închipui în viața mea că am putea ajunge în focul purificator și care ne-a sudat sufletele, al Revoluției la această șansă dumnezeiască.

Într-adevăr, impresia de neuitat a acestor zile și săptămîni din decembrie 1989 și ianuarie 1990 ne-au marcat pe toți și a fost reală, credibilă, adică, adevărată. Așa consider și acum la un an de la izbucnirea marilor energii de purificare socială și morală de atunci și nu trebuie să fim dezamăgiți de tot ce a fost, de tot ce s-a întâmplat în anul acesta. Văd că mulți sint în stare să uite și ceea ce a fost bun și luminos ca după o căsătorie de trei ani și cînd intervine divorțul se uită zilele. frumose, de pace și înțelegere, și se răscolesc numai amintirile urite, degradante, umilitoare. Dar nu am nici un dubiu că relațiile bune, existente între români și unguri au fost alterate în mod deliberat pe baza unor planuri bine gândite și cu începere din luna februarie, asta-i părerea mea.

— Pe lemnul troiței de lingă catedrala din Timișoara stă scris un verset din Biblie care sună așa: „Și n-a mai fost nici înainte, nici după aceea o astfel de zi”. Cine n-a crezut că atunci a izbucnit cea mai mare revoluție împotriva comunismului? Iată însă, că după un an, după multe dezvăluiri și mărturii și după ceea ce am văzut și noi cu ochii noștri ne pînem tot

soiul de întrebări chinuitoare. Ce considerăți Dvs. că a avut loc în România: o revoluție, o revoltă spontană sau o lovitură de stat?

— Părerea mea personală este că în România a avut loc o puternică revoltă populară. Conceptul de revoluție presupune, fără îndoială, un program politic, o organizare conștientă în vederea preluării puterii în stat. A avut loc o revoltă populară pentru că mizeria și nenorocirile poporului nostru s-au tot îngrămădit pînă la limita insuportabilității și nemulțumirea uriașă, strînsă în sufletele milioaneilor de oameni necăjiți a explodat cu o putere enormă, făcînd imposibilă înăbușirea acestei mișcări, cu toate că prin presiune sălbatică s-a încercat intimidarea și renunțarea la această revoltă. Nu s-a reușit. Era, de fapt, de așteptat ca după valul de înnoiri din Europa de Est să izbucnească o astfel de revoltă, pentru că regimul lui Ceaușescu intrase în surzenie completă și-i trebuia strigat în urechi să audă. Cu toate acestea, nu exclud posibilitatea ca anterior (ori chiar concomitent și mai ales profitînd virtos de marea revoltă populară) să fi existat scenarii pentru o lovitură de stat.

— Exact acum un an avea loc mitingul ordonat de Ceaușescu pentru condamnarea „huliganilor” de la Ti-

există o categorie de oameni gata oricînd să sprijine regimul vechi, gata oricînd să ajute la reprimare, la slugărit vechii sau mai noi stăpîni.

— Ați afirmat, în cadrul unui interviu că „spiritualizarea frontierelor” este unul din crezurile Dvs. politice. Ce înțelegeți Dvs. prin acest lucru?

— Nimic mai mult și nimic mai puțin decît ce a crezut fostul ministru de externe Nicolae Titulescu. Prin „spiritualizarea” frontierelor eu înțeleg minimalizarea importanței acestora, nu ziduri, nu bariere de netrecut, nu prăpăstii care să-i despartă pe oameni, ci poduri sufletești care să-i apropie și să ajute la o mai mare cunoaștere reciprocă a tuturor popoarelor. Cred eu că acum este o necesitate istorică, economică și socială în Europa, cel puțin, ca frontierele să-și piardă din stricta și orgolioasă însemnătate a proprietății ori posesiei absolute pe care au avut-o în trecut, să se depășească acel instinct popular de a poseda. Dacă noi ungurii avem toate drepturile în această țară nu mai are nici o însemnătate că aparținem României. De fapt, oriunde poți să trăiești singura ta viață de pe pămînt cu această condiție sacră de respectare a drepturilor fundamentale ale omului și cetățeanului. Pe de altă parte, eu cred că în aproape toată Europa po-

„SINGURA POSIBILITATE SĂ NE IUBIM”

mișoara, miting care s-a întors împotriva lui. Unde erați în acele momente, domnule episcop?

— Eram în satul Mineu din județul Sălaj, unde am fost izgonit încă din data de 17 decembrie 1989 de către autoritățile ceaușiste. Într-un fel am fost deportat împreună cu copilul și soția însărcinată, scopul fiind atât îndepărtarea de izvorul puterii mele, credincioșii din parohia reformată Timișoara, cât și supravegherea mea strictă. Am fost izolat ca într-un fel de lagăr clasic, fără legături exterioare, nu puteam vorbi cu credincioșii, eram zilnic anchetat și umilit, amenințat și hăituit încît am ajuns într-o stare deplorabilă, atât fizică cît și morală. Din această situație îngrozitoare m-a salvat revolta populară care a zguduit Bucureștiul. Acolo, la Mineu, eram anchetat și mi se pregătea un proces, de fapt, o înscenare judiciară unde trebuia să mărturisesc, chipurile, că aș fi organizat infiltrarea agenților unguri, că sint un irendentist și un șovinist, că aș fi realizat cu aceste „agenți” un amestec în treburile interne, că aș fi dorit, împreună cu acești agenți, smulgerea Transilvaniei din trupul României. Odoasa înscenare judiciară nu a mai avut loc din pricina izbucnirii revoltei populare care a măturat cumpăna dictatură a lui Ceaușescu.

— Cum vă explicați că singurele distrugerii mai serioase înregistrate în Oradea au fost la casa unde locuia fostul episcop reformat de Oradea, dl. László Papp?

— László Papp, fostul episcop, întruchipa pe Ceaușescu la nivel orădean. Chiar dacă la Oradea, din fericire, nu s-a tras și nu au fost victime, eu cred că evenimentul cel mai însemnat, cel puțin pe plan simbolic, a fost alungarea episcopului László Papp. El era un episcop devotat regimului lui Ceaușescu iar activitatea lui nefastă și-a continuat-o și după Revoluție. Astfel el s-a adresat primului-ministru Petre Roman, denunțîndu-mă. Eu cred cu toată convingerea că a existat și mai

poarele sint atât de amestecate încît a concepe să-i strămuți pe unii și alții dintr-un loc în altul nu-i decît o soluție artificială, îndrăgită poate de dictaturi, nu de democrații autentice unde problemele naționale nu se pun sau nu au o gravitate deosebită.

— Cum vă explicați că românii din orașul Gyula și împrejurimi vorbesc atât de stilcît românește, față de ungurii din Ardeal care vorbesc curat ungurește? Chiar și reporterii și crainicii români de la studioul de radioteleviziune din Szeged nu pot oferi un exemplu mai bun. Considerați că tirajul de câteva mii de exemplare din revista „Foaia noastră” care apare la Gyula și durată emisiunilor în limba română pentru românii din Ungaria sint suficiente?

— Ar trebui să se facă o analiză a-dîncă a situației românilor din Ungaria. Nu sint satisfăcut cu starea lor. Pe de altă parte, nu trebuie privită problema românilor din Ungaria ca o problemă particulară, specială. Și noi, de exemplu, am pierdut sate întregi în cîmpia Transilvaniei. Am fost martori și eu la faptul cum s-a demaghiarizat populația maghiară în cîmpia Transilvaniei. Fenomenul de românizare este similar cu cel de maghiarizare, avem de-a face cu un fenomen social obiectiv, este ceva absolut firesc, societatea nu este ceva încremenit, ci în continuă mișcare. Numai că aici vine politica minorităților naționale cu justetea sau injustetea ei.

Este absolut necesar, firesc și creștinesc ca fiecare stat să dea nu numai minimum de drepturi cetățenești, ci și favoruri pentru aceste fragmente ale minorităților naționale ca să-și poată păstra identitatea.

— Domnule episcop, socotiți normal faptul că românii din Ungaria nu au un reprezentant în Parlamentul de la Budapesta?

— Este o situație de neacceptat ca minoritățile să nu aibă reprezentanții lor în Parlament. Cred că unica scuză a Ungariei este sistemul parlamentar în formare. Ei s-au decis pentru rezol-

varea acestei probleme și sper că nu este numai o promisiune goală, un soi de manipulare, ci o dorință de soluționare a acestei probleme. La aceasta i-a chemat și U.D.M.R. al cărei președinte de onoare sint. Noi am atras atenția guvernului maghiar asupra acestei probleme.

— Ați luat cunoștință de faptul că în unele publicații maghiare, ca de pildă revista „Reform”, apar articole cu atacuri înverșunate împotriva românilor, în numărul din aprilie 1990 românii fiind numiți „mocsos romanok” și „gyulkosok” („români murdari”, „ucigași”) iar o organizație extremistă amenință pe românii din Gyula și împrejurimi? Ce părere aveți despre această stare de lucruri?

— Despre „Reform” am auzit că are astfel de manifestări. Cînd am fost în Ungaria am avut ocazia să citesc câteva exemplare și din revista „Szent Korona” (Sfînta Coroană). Nu le-am acordat nici un interviu, i-am refuzat și pe extremiștii unguri din Statele Unite și de aceea m-au surprins cele afirmate de Silviu Brucan. N-am avut nici o legătură cu astfel de cercuri extremiste, iar mie personal îmi este cu totul străină mentalitatea lor. El habar n-au de specificul situațiilor și problemelor reale în care trăim noi, ba mai mult: fac mai mult rău și aduc mai multe daune ungurimii din România decît statul român din timpul dictatorului Ceaușescu.

— Considerați că masiva lucrare în trei volume „Erdelyi Történetek” (Istoria Ardealului) apărută anii trecuți la Budapesta reprezintă istoria reală a Transilvaniei?

— Eu n-am citit nici o parte din această lucrare, cred că nici autorii acestei istorii nu susțin că au în toate dreptate, istoria este întotdeauna în formare. Dacă am putea privi problemele istorice în plan strict istoric și să nu le amestecăm cu politica nici nu ne-am revolta, sint sigur că acei istorici nu deformează în mod intenționat această istorie. Totuși, s-ar putea să existe un oarecare subiectivism inerent din partea acelor istorici unguri. Consider că trebuie rezervată această problematică a istoriei Transilvaniei istoricilor români și unguri deopotrivă pentru ca numai împreună să discute asupra unor chestiuni controversate.

— Acum, după un an de la izbucnirea Revoluției române, ce credeți că s-a făcut bine și ce nu în România?

— În mod cronologic am început în era binelui și acum ne-am infundat în era răului. Pînă la un moment dat, totul s-a făcut bine sau dacă nu bine, atunci măcar acceptabil. După aceea s-a produs o ruptură îngrozitoare, de mari proporții la Tîrgu Mureș, în martie 1990, și apoi o adevărată apocalipsă în luna iunie la București. Cred că pe scară națională momentul iunie 1990 a reprezentat întoarcerea pe dos a tuturor rezultatelor și succeselor Revoluției, iar acum predomină negativul în starea țării.

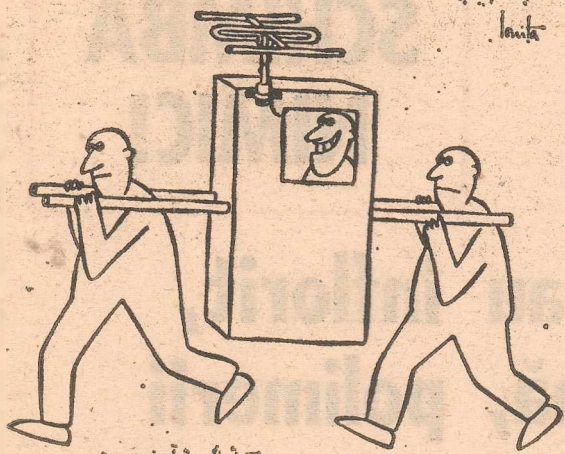
— Ce urare faceți românilor și ungurilor, tuturor oamenilor care trăiesc în România acum cu prilejul Crăciunului și al Anului Nou?

— Potrivit credinței noastre creștine și chiar dacă ne-am urît unul pe altul, acum n-avem altă posibilitate decît să ne iubim. Deci, îndemnul credinței noastre este să începem de acum să ne iubim și dacă nu am făcut-o pînă acum și chiar dacă nu avem aceeași opinie și nu sintem de acord unii cu alții trebuie să pășim pe această cale netulburată a credinței și iubirii. Cred că unitatea Europei s-a bazat pe creștinism și credința umple prăpăstiile, urcă munții și trece mările pămîntului. Această credință ne poate mîntui. Tocmai de aceea am organizat la Timișoara o conferință ecumenică la care au participat capii bisericilor din șase țări europene unde există ca și la noi o problemă a minorităților, o problemă națională. Trebuie să ne străduim ca obișnuita de comunism credință să renască acum în toată puterea și strălucirea ei. Trebuie să facem din credință o forță reală și nu doar un ritual practicat numai de ochii lumii, în mod fariseic, formal. Aceasta ar însemna pentru România Renaissance-ul, renașterea credinței care propagă iubirea față de aproapele, oricare și oricum ar fi el, și nu ura din pricina căreia să suferim cu toții. Dumnezeu să ne binecuvînteze și să ne lumineze acum la cumpăna dintre ani și la un an de la izbucnirea Revoluției române. Să fie într-un ceas bun!

— Domnule episcop, vă mulțumesc mult pentru amabilitatea Dumneavoastră.

PAȘCU BALACI

LA CLUJ SE TACE

Desen de NICOLAE IONIȚA

Cine se poate îndoi de dăruirea unor oameni ce și-au recăpătat, odată cu Revoluția, dreptul de a-și exercita profesia? În 3 ianuarie 1990 *Studioul teritorial de radio Cluj* emitea din nou, după 5 ani de tăcere impusă. În foarte scurt timp s-a pus la punct și studioul de televiziune. Clujenii au fost de două ori fericiți de soartă: sunt singurii din țară care — în afara Televiziunii de la București — au o clădire și o bază materială cu destinație precisă — activitatea audio-vizuală — și sunt beneficiarii unui ajutor german în valoare de o jumătate de milion de mărci, adică aparatura necesară unui platou de televiziune. În plus, Clujul a reușit să obțină și studioul T.V. al lui Ceaușescu, din clădirea fostului c.c.

Astăzi, postul din Cluj are un program zilnic de 12 ore la radio și o oră la televizor, contând pe 5 milioane de ascultători și telespectatori din 11 județe, practic întreaga Transilvanie. Ce știm noi, cei din restul țării, despre activitatea lor? La radio îl mai auzim, grație, mai ales Programului III. În ceea ce privește Televiziunea, cu toată conștiința că o asemenea afirmație amărăște, nu există decât un răspuns: nimic. Sau, aproape nimic, pentru că, dacă e să fim corecți, îl mai zărim câte un minut pe Vasile Costin, în chip de corespondent al Actualităților TVR. Ceea ce este fals! Vasile Costin este unul dintre redactorii de forță ai Postului RTV Cluj, susținând ore întregi de program, cu nimic mai prejos decât binecunoscutele figuri ale Actualităților bucureștene. Și faptul că nu știm bine cum arată domnul Vasile Costin, încă n-ar fi grav (să mă ierte domnia sa), dar nu știm ce se întâmplă la Cluj. Luni, 17 decembrie, orașul era aproape blocat de demonstranți. Televiziunea clujeană a prezentat evenimentele, dar, dumneavoastră, telespectatorii din restul țării, mă îndoiesc că ați aflat mare lucru.

În momentul când au fost inaugurate posturile de televiziune din țară, ni s-a promis — și nouă și lor — câte o emisiune săptămânală cel puțin, pentru fiecare studioul teritorial. Noi am rămas cu promisiunea, cum de altfel, de mult ne-a obișnuit RTVR, iar

posturile teritoriale, să alerge după pauzele Bucureștiului, pentru a putea emite și ele. Socoteala e că se poate de simplă: în țară nu se știe ce se întâmplă la București — prin omisiune, ori prezentare trunchiată — iar la București nu se știe ce se întâmplă în țară, prin ignorarea cu bună știință a studiourilor teritoriale.

Normal mi s-ar fi părut să găsesc la Cluj o stare explozivă. N-a fost să fie așa. Cu totul surprinzător, Postul de radioteleviziune Cluj pare mulțumit de micul său succes... teritorial — incontestabil, de altfel, ca și imparțialitatea cu care sunt prezentate evenimentele locale. „Nimeni nu ne-ar permite să intrăm peste postul național — se mulțumește să constate domnul Horia Bădescu, directorul Studioului. Multe lucruri pe care le transmitem nu intră. De ce? Asta mă depășește.” Au insistat? „O facem, în măsura în care ce avem noi de făcut aici, ne mai lasă timp.” Eu sunt de părere că Televiziunea Română abia așteaptă să nu fie silită. Domnul Horia Bădescu are și dumnealui o părere: „Problemele televiziunii sunt foarte mari, ca să mai găsească timp și pentru discuții cu studiourile teritoriale.” Apoi, domnia sa îmi pune o întrebare, ce face pentru mine cât mai multe răspunsuri: „Dumneavoastră ați venit să discutați activitatea Televiziunii Române sau a Studioului din Cluj?” Și eu, care credeam că trebuie să fie inseparabile! Nu rămâne decât să-mi satisfac o ultimă curiozitate. Care este, de fapt, relația între TVR și Studioul Cluj? „Orientarea studioului, strategia gazetărească, sunt stabilite de colegiul de redacție de la Cluj. Relația cu Bucureștiul este numai de natură financiară.”

Am fi dorit — și aveam și dreptul — să fie altfel: Să știm ce se întâmplă și la Cluj. Deși la Studioul teritorial se vorbește multe ore pe săptămână, noi cei din țară, rămânem cu sentimentul amar că, la Cluj, se tace.

LIANA TATOS

Cui îi e frică de Televiziunea TIMIȘOARA?

În mil de locuitori timișoreni, ceasul sună la ora două noaptea. Oamenii se trezesc și dau drumul la televizore. N-au insomnii, nu sînt telefani nu sînt manipulați de obscure forțe destabilizatoare. Sînt oameni normali care nu-și pot permite nici un televizor color (pentru care înscrierile sînt făcute deja pînă în anul 2000), nici o mașină, nici o excursie la Istanbul, nici un costum de haine, nici o seară la restaurant. Un om căruia în România i se permite orice, nu-și poate permite, în realitate, nimic. Fiindcă totul sau e prea scump sau nu există. În afară de un singur lucru: o emisiune televizată.

Oamenii se trezesc la ora două noaptea fiindcă au nevoie de puțin adevăr și de puțină destindere. Asta e tot ce le poate oferi Televiziunea Timișoara. Care s-a alcătuit și a început filmările în 20 decembrie și a emis, cu un aplomb și o incisivitate incredibile, în 22 decembrie. Zi de zi, noapte de noapte, Televiziunea Timișoara a trăit aceleași coșmaruri, a înfruntat aceleași rafale și s-a luptat cu aceleași greutăți (plus lipsa totală a profesioniștilor și a dotărilor) ca și faimosul post național-erou. Dar aproape nimeni nu știe asta.

— În zilele acelea — își amintește redactorul Sergiu Miat — transmiteam din WC-ul releului de la Urseni. Ziua filmam, noaptea trimiteam emisiunea în eter. Timișoara era în flăcări. Spitalul — plin de răniți. Am fost la ei. Ne-am implicat în dureroasă problemă a morților, rămasă neelucidată. Și în tot ce a urmat. Am fost și răminem oglinda fidelă și obiectivă a evenimentelor.

Nu doar atât. Au alergat după informație și au reușit, mereu, s-o găsească. Au căutat formule de divertisment și le-au propus telespectatorilor. Condiția existenței lor este aceea a concurenței cu profesioniștii din Iugoslavia și Ungaria, a luptei cu șase canale tv străine, recepționate în vestul țării. Deși ei, timișorenii, n-au bani, n-au aparate, n-au specialiști. Le lipsesc linia de montaj,

mixerul video, instalația de titraj, camerele profesioniștilor de luat vederi, sediul. Sînt găzduți în trei încăperi ale Casei Tineretului. Cine — ei? Cei douăzeci de oameni care fac totul, de la documentare pe teren pînă la munca tehnică, inclusiv șoferul și telefonistul. Conduși de comitetul format din Sergiu Miat, Ioan Roiban, Ionel Marchiș, Aurora Dumitrescu, Georgeta Broșteanu. Ei fac și redactează plus încă trei limbi (maghiară, germană, sîrbă). Cum? Muncind 20 de ore din 24, nefiind plătiți de nimeni, nefiind dotați tehnic de nimeni. Și-au asumat riscul de a fi independenți, depinzînd, numai de donațiile telespectatorilor. Din care nu-și pot plăti decât un releu de transmisie. Nu e nimic rentabil aici. E, însă, mult talent și multă sete de adevăr.

De ce nu emite Televiziunea Timișoara pe o frecvență națională? De ce nu dublează atotputernicul București, devenind cealaltă variantă, atât de necesară în sănătoșirii noastre? Fiindcă Direcția de radio-tv nu îi acordă două lucruri: o frecvență și un emițător. De ce? Cui îi e teamă de apariția Timișoarei pe micul ecran?

— Vedeți dumneavoastră — îmi spune, cu tristețe, redactorul Victor Popa — cînd arăți pe postul național „selecțiuni” dintr-un miting ca cel din 16 decembrie, tîind fraze și idei, montîndu-le ca să iasă altceva și prezentîndu-le ca „transmisie directă” nu riști să apară un al doilea post care nu comentează nimic, dar arată totul.

E adevărat. Chiar în timpul documentării mele au fost primite zeci de telefoane în care se întreba același lucru: de ce Parlamentul se lasă păcălit de Televiziunea Română, de ce nici măcar casetele timișorene nu ajung pe post?

De ce mi, zeci de mil de oameni din trei județe — Timiș, Arad, Cara-Severin — își pun ceasul la ora două noaptea?

De-aia.

RADU CIUBOTEA

ÎN CĂUTAREA SPONSORILOR

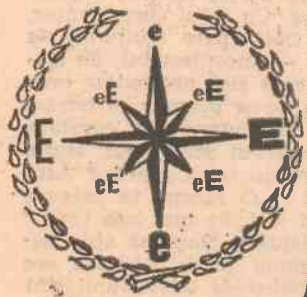
Iasiul, oraș reprezentativ al culturii românești, este lipsit din anul 1985, ca și alte orașe din țară, de post teritorial de TV, intrucît aceste posturi au fost desființate de către Ceaușescu. Din discuția purtată pe această temă cu dl. Grigore Ilisei, directorul studioului R.T.V. Iași, am putut afla de existența unei aprobări de principiu din partea RTV Române de înființare a postului teritorial în momentul în care va fi aprobată de către Parlamentul Legea audiovizualului în România. Acest post este solicitat în primul rînd de cetățeni ai Iasiului și apoi de Basarabia, care ar dori o colaborare și un schimb de experiență cît mai rodnic între Iași și Chișinău. Greutățile consistă atît în lipsa de mijloace financiare, cît și în lipsa de aparatură adecvată. Se fac eforturi ca la jumătatea anului 1991 Iasiul să poată recepționa programul II al postului național, prin montarea unui releu. După Revoluție, au apărut la Bacău și Focșani posturi de emisie dar probabil datorită slabei dotări și a lipsurilor financiare, acestea n-au supraviețuit. Viitorul TV în Iași ar fi rețelele mixte sau private. Ceva cu adevărat privat se pare că va fi postul „Europa Nova”. Doi dintre inițiatorii al viitorului post privat din Iași, doamna director ANCA UNTU DUMITRESCU și domnul profesor LUCIAN HANGANU, de la Politehnică, fac cîteva precizări: după Revoluție, în București s-a înființat asociația „EUROPA NOVA” cu scop cultural-științific. Inițiatorul este domnul profesor Iosif Constantin Drăgan, dînsul fiind, de altfel, și donatorul aparaturii necesare postului TV Iași. De altfel, sînt sprijiniți în acest proiect chiar de domnul profesor BUDA CEZAR, senator de Iași, ținînd cont de specificul viitoarelor emisiuni — numai cultură și știință. „Dorința realizării acestor emisiuni este mai importantă și mai necesară decît cea a speculațiilor politice făcute asu-

pean pentru Cooperare Internațională Cultural-Științifică „Europa Nova”, format din Filiala Iași (cuprinzînd RTV, editură și tipografie, casă de discurs, oficiul internațional de expoziții), Academia de Cibernetică Generală „St. Odobleja” și Centrul european de cercetări medicale aplicate. Tipografia este în curs de montare, iar casa de discurs se speră că va fi funcțională în 1991—1992. În ceea ce ne privește, credem că forurile în drept ar trebui să dea o mai mare atenție și ajutor acestor oameni, care vîd prioritizarea altfel decît prin gogoserii, baruri și circumi. Totodată, se caută sponsori interni, interesați în realizarea acestui post RTV privat.

GIG MOTOIANU

Catedrala din Tecuci

TROMBONUL LIBERRR

Organ periodic de informații și contrainformații al Ligii purtătorilor de față umană

**NU
SE
MAI
SCHIMBĂ
NIMIC!**

Către orice organizație a Partidului Comunist Român

(citată în ilegalitate sau oriunde ar exista)

Stimați tovarăși, este a 85-a scrisoare pe care v-o adresez în speranța de a mă ajuta foarte urgent. Cele 84 de epistole scrise de mîna mea au fost expediate pe adresele fostelor sedii de partid (judetene, orașenești, comunale) și nu știu de ce, ori n-au fost corecte adresele de pe plicuri, ori v-a fost frică să-mi confirmați de primire, că eu n-am primit nici un răspuns în acest răstimp de un an de zile de cînd oficial v-ați desființat — cum se zice.

Eu sînt chimist de profesie, cercetător în laboratoarele Institutului Chimic din Tichilești. Cu această a 85-a ocazie vreau să vă informez că bazele institutului au fost puse în secret de ilustra cercetătoare și omul de știință de renume mondial, Elena Ceaușescu. Lucrez în aceste laboratoare de 14 ani. De un an de zile nu mai lucrez, pentru că s-a ivit o problemă. Am scris aproape 2000 de pagini, ce reprezintă investigațiile de ultimă oră asupra capacității de explozie a polimerilor. Nu vreau să intru în amănunte, că cine știe cum ajunge epistola pe mîna celor care deja au vîndut țara americanilor și rușilor. Cele 2000 de pagini, dactilografiate la 2 rînduri, pot forma 3 volume științifice de o inestimabilă valoare. Ei bine, de un an de zile, munca mea (adică creația tovarășei răposate) este blocată și se așterne praful peste ea. Am făcut numeroase demersuri tipografice la Editura Tehnică, dar acolo nu mai este șef dl. Ion Iliescu, dînsul ocupînd actualmente funcția cunoscută. Am încercat la Editura „România Mare”, dar mi s-a cerut o prefață de la dl. Alexandru Bîrlădeanu și poza cu bust a ilustrei noastre cercetătoare. Nu am reușit să fac rost de cele cerute. M-am străduit ca semnalul meu să fie auzit de Iosif Constantin Drăgan, poate m-ar fi ajutat să le public în străinătate, dar dînsul a fost ocupat cu procesul intentat revistei „Panorama” — dacă nu mă înșel.

Vă rog frumos, aici, în laboratoarele pustii și secrete este foarte frig, am rămas singur-singurel, nu mai am bani pentru mîncare și căldură. Vă rog frumos să găsiți neapărat o personalitate politică proeminentă a acestor zile, cu înclinații către chimia polimerilor, nu vă dau sugestii, dar vă rog s-o găsiți și sînt dispus să-l pun la dispoziție lucrările scrise pentru a-i aduce prestigiul național și internațional.

Vă rog mult să căutați printre membrii și membrele dumneavoastră, că nu mă las pînă nu-l fac laureat al premiului Nobel, să moară de necaz Rațiu!

Cu stimă și așteptare nesfîrșită

PETRE BARBU ■

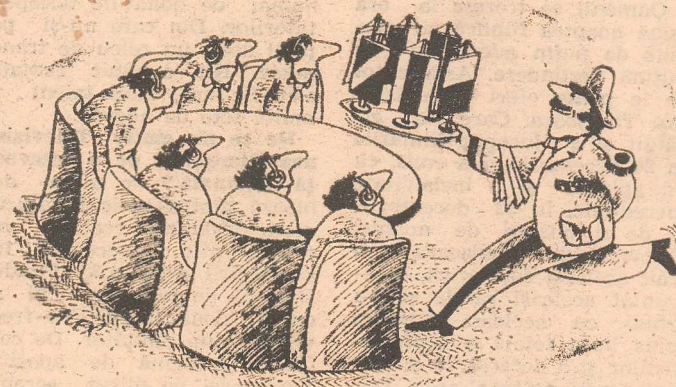
Cum au înflorit, în iarnă, polimerii

Anul acesta, d-na Elena Ceaușescu, distinsă savantă de renume mondial, a hotărît — spre rumoarea și surpriza întregii opinii publice — să-și organizeze tradiționala aniversare la Muzeul „Grigore Antipa”. Festivitatea a fost fixată pentru ora 11,00 a dimineții de 7 ianuarie, deoarece în mod tradițional, la primele ore ale zilei, stimata d-nă C. primește omagiile de mîini, fierbinți, ale d-nului Eugeniu Barbu, a cărui carte, „ICOGITO”, amfitrionăna tocmai o lecturase cu plăcere. Doamna Elena — sau Elena Doamna, spuneți-i cum vreți — a apărut îmbrăcată într-un modern talor gris, de croială Thatcher, pe care-l purta, de obicei, și acum douăzeci de ani la asemenea aniversări. Însoțitorii au adus, imediat, o ladă din mahon și santal, frumos lăcuită și ornamentată cu argint, un sipet de proporții considerabile, prevăzut cu mai multe sisteme de siguranță: lacăt, yale, cifră. În prezența asistenței, numeroasă și curioasă la acea oră, savanta a deschis prețioasele încuietori, pentru a-și prezenta, de data aceasta, lucrarea personală în domeniul chimiei, încununare a cercetărilor de o viață. Cu modestie, prestigioasa academiciană a mărturisit fotoreporterilor de la AZI și ADEVĂRUL, care se aflau în preajmă, cit și d-nului Eugeniu Florescu de la DEMOCRATIA, că năzuiește ca, pentru această performanță unică în lumea chimiei mondiale, să primească Premiul Nobel pentru pace, deși, după cum se știe, pentru aceasta va trebui să concureze cu demnul urmaș al lui Stalin, d-nul Mișa Limonadă, cit și cu d-nul Nelson Mandela. La deschiderea cutiei, cei aflați de față au putut vedea, cu propriii lor ochi cit și cu cei ai camerelor de luat vederi, o superbă cultură de polimeri cu catenă ramificată, explo-

dînd într-o înfloreșcență de primăvară. Alături, o cultură de polimeri înfloriți, gata să fructifice, care, sîntem siguri, vor revoluționa agricultura românească. După dezvelirea incintei, un grup de pionieri au improvizat pe loc o sorcovă festivă, cu tradiționalul refren: „ca merii, ca polimerii / în mijlocul verii”. Corul MADRIGAL și Ansamblul DOINA C. al Armatei au intonat celebra romanță: „S-au scuturat toți polimerii / În seara cînd au fost minerii...”. Apoi a avut loc un dineu oficial, la care au participat, printre alții, d-nul Siliescu, d-nul Retro Poman, d-nul academician Alex. Bilbîianu și alții. S-a păstrat un moment de reculegere în memoria teroriștilor căzuți la 22 decembrie. În continuare, d-na Elena C. a rostit un scurt toast cu tema: „Tehnica polimerizării

la om”. Seara a avut un caracter plăcut și intim, de omagiu. Ca între prieteni. Profund emoționat, stergîndu-și ritmic țeasta cu batista, d-nul A. Bilbîianu a citit un mesaj omagial din partea Academiei. S-au primit multe mesaje cordiale din toate colțurile țării, din partea multor oameni ai muncii, dar nu numai a lor, ci și a celor din S.R.I. A doua zi, Parlamentul Liber ales al României s-a întrunit într-o sedință festivă, închinată acestui eveniment. Seara, d-na Elena C., împreună cu partenerii obișnuite, Berlina Ciobanu, Suzana Hidea și d-na Tecer, a jucat tarot în patru și a pierdut. Partida, care a fost televizată, a fost comentată de Cornel Pumnea. A fost o seară plăcută, în care șampania a curs în valuri. Bine că n-a curs singele. Bine că n-a fost revoluție.

MIHAIL GĂLATANU ■

Desene de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

FABULĂ CU VULPOI

Cu păr, cu pene și cu colți
Vieșuitoarele sărmane din codri
și de peste tot
De pe sub streșini, de sub bolți
S-au fost sculat la luptă mare
Pînă l-au răsturnat în bot
Pe lupul ce le sta-n spinare.

Pitit destul de bine, alături de Șosea,
Vulpoiul aștepta.

El apăsă spre seară
Cînd toți erau porniți

Și acceptă-ntr-o doară
Chiar strugurii rîvniți.

La început, roșcatul,
săltat pe două labe,
Cu burta înainte, pînă decolorat
Puțin îi auziră spurcatele silabe:
„Mai tragem două zile
și-apoi să ne oprim!”

Dar cineva din preajmă
il prinse-n aparat:
Era pe locul prim.

Morala

Vulpoiul — tot roșcat...

DORIN GHERGHINESCU ■

Domnule Redactor-șef,

15 octombrie 1994

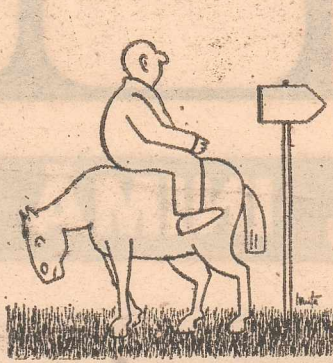
Deși nu-mi voi dezvălui numele și ocupația, vă rog să luați în considerare această scrisoare care ține să vă aducă la cunoștință anumite adevăruri referitoare la subalternul dumneavoastră, redactorul Petre Barbu, un pseudo-ziarist, după umila mea părere, bazată pe următoarele argumente: Cunoșc din diferite surse că în anul 1990, mai precis pe 15 octombrie (se împlinesc deci 4 ani!) redactorul P.B. a ajuns pe Aeroportul din Amman, cu acte în regulă și s-a acreditat — după cîte știu — ca reporter de front din partea revistei pe care cu onor o conduceți și acum. Inițiativa de a-l trimite acolo — după cum am aflat — vă aparține. Lucru foarte bun! La sosire în Amman, buzunarele lui P.B. conțineau 50.000 de dolari, bani gheață, dați din bugetul revistei. N-aș putea afirma că a fost cel mai bogat ziarișt aflat în teatrul tragicelor evenimente, dar, cu siguranță, a fost cel mai mincinos dintre corespondenții de presă.

Intr-un timp record (aproximativ 20 de zile) tinărul

gazetar a tocat sistematic cei 50.000 de dolari pe următoarele activități: jocuri de noroc practicate cu soldații irlandezi, chefuri și orgii în sinul aviației franceze, femei (de origine arabă, lucru care a scandalizat întreaga comunitate locală), trafic de băuturi alcoolice (motiv pentru care a fost închis, dar a plătit cautiunea).

După ce a terminat banii revistei, P.B. a continuat să trăiască într-o mizerie morală și materială de-a dreptul scandalosă. Pentru a cîștiga bani, făcea cizmele militarilor irakieni, spăla vasele în cantinele militarilor americani, lustruia țevile tancurilor israeliene, într-un cuvînt, a dus o viață de cîine. Și-a vîndut toate lucrurile cu care venise din România.

Pe plan profesional, vreau să vă informez că Petre Barbu v-a transmis numai minciuni. Interviu publicat în revistă, luat lui Saddam Hussein, este de fapt luat lui George Bush (probabil P.B. era beat la ora interviului). Iar reportajul făcut într-un sat din Arabia Saudită este făcut într-un orașel din sudul Indiei. (A tras o fugă pînă acolo, după amanta lui hindusă.) Toate pozele publicate nu sînt decît desene de-ale lui, nimic nu este adevărat, domnule redactor-șef! Vă rog să mă credeți! Vreau să vă informez că

războiul din Golf s-a terminat de un an de zile și corespondentul dumneavoastră de presă continuă să vă transmită știri despre război, un război ce se continuă în capul său abulic și sclerozat, bîntuit de obsesii. Dumneavoastră îl credeți și continuați să-i publicați materialele. Vă recomand să vă duceți personal după el și să-l luați din mîinile arabelor.

Cu stimă și simpatie

Nota redacției — În urma unor cercetări efectuate simultan de mai mulți ziariști ai revistei noastre, s-a descoperit că anonimă a fost scrisă de maiorul O.R. din cadrul S.R.I.-ului. Actualmente O.R. este pensionar.

Dragă Petrică,

Io de cînd team văzut pe micu ecran am simțit așa că viața mea nu mai are liniște. Ma luat așa cu călduri cu toate că de unde călduri că doar caloriferu era călîu că de unde foc la gaze în decembrie. Noroc că vremea nu era chiar așa că altfel nici revoluție nu mai era că doar cine să fi eșit pe un uragan de crivăț pe străzi, poate doar tu dragule că de cînd t-eam văzut iam zis lu Tănica, și colegă mea de fabrică și chiriașă împreună cu mine la nenea colonelu în apartament, deși io sînt la Confecți damă și ea la Confecți bărbați, ia-m zis deatuncea, din prima clipă uite tu la tipu cu pulovăr ce frumos bărbat și ferm, așa iam spus ferm, și ea la fel a zis da, e un bărbat dirz că dacă nu era dirz nu ajungea el acolo să-l vadă toată țara și în fond a luptat pentru binele nostru al tuturor printre gloanțe și gaze pînă ia venit de hac lu Ceaușescu, și ne-am bucurat amîndouă ca proastele uitîndune la tine ce frumos erai acolo în pulovăr. Și după vreo lună lu ai început să zîmbești și mia plăcut, nu știam zîmbetu tău dar cînd iam știut imi lipsea tot timpul mai ales că la noi la apaca e plicticos să tot coși la mașină, io sînt la surfilaj și cînd surfilez mă plictisesc și sînt cu gîndu doar la tine că deși mă îndrăgos-

tisem de pulovăru tău nai mai apărut cu el dar pe urmă am văzut ce bine îți șade în costum la patru ace și inteligent. Acum să ști că io sînt o fată melancolică și deosebită, toată lumea zice asta în afară de Clotilda care e proastă, da mă mai scoate Viorel citeodată din pepeni că zice că voi va-ți făcut doar că a fost revoluție și de fapt na fost și că ce va tot arătați fasolele acolo în fața noastră fără să ziceți nimic, da iam spus căl zic lu meșteru care nu știe multe, că și lu Tirligă țiganu ia dat cu ruleta în cap cînd glumea despre Ionica care a învățat în U.R.S.S. că nu poate să gîndească ca Buș. Pe urmă ai venit chiar la noi în carne și oase, am aflat imediat, că Zamfircasca țipa în toată secția hai la club că a venit Petrică și am fost geloasă că toate seppingeau și au stat mai înainte să se aranjeze în oglindă chiar și alea cu trei copi pe care le știam de femei cinstite la casa lor, parcă intrase încomoratul în ele, dar pe urmă mi-a trecut pentru că asta e soarta noastră a femeilor, să suferim cînd iubim în taină și de asta scriu eu aici în jurnal scrisori pentru tine noaptea pe care nu am curajul să ți le trimet iar nostalgia asta imi arde sufletul și inima.

Pentru tine trăiesc eu cu tot ce am mai bun că de asta am și fost pe deal la mitropolie cînd cu mitingu atunci cînd vroiau țărăniștii și legionarii să amine și am strigat cit am putut din toată inima 20 mai de ma durut gîtu vreo săptămînă după aia, da nu mia păsat pentru că știam că o fac pentru tine și că tu meriți tot și io țias da tot dar tu nu ști și sînt tristă fîncă știu că nici scrisoarea asta no so trimet fîncă asta e, nam curaj, chit că pentru tine aș ține și cu țărăniștii dacă ai trece de partea lu Coposu și aș trăda feseneu, mia spus ea mama încă de mică tu no să ai noroc fată că ești proastă de bună și sînt tristă și supărată că aștia în programu țeve nu scrie niciodată cînd te arată ca să te pot vedea.

A ta nemîngîiată,

Lăcrămioara

Mior: trandafirie

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei bărbați semeți,
Senatori studenți.
Unu-i Ioșca Dan,
Unul e Voican
Și altu-i Muntean.
Iară Ioșca Dan
Și cu cel Voican
Vor să mi-l omoare,
Pe l-apus de soare,
Pe baciul Muntean
Fiindcă e golan
Și are școli mai multe,
Și pe drept făcute,
Și-i filologist
Și nu-i comunist.
Dar o agentură
Cea plină de ură,
De trei zile-neoace
Gura nu-i mai tace:
„Draguțule bace
Dă-ți studenții-neoace,
Află tu că baci
Vor chema ortacii,
Iar l-apus de soare
Vor să mi te-omoare.”
„Dragă agentură
Nu-i privi cu ură.
N-am făcut nimica
Eu și Leon Nica,
Dar m-au condamnat
Fiindcă am strigat
Impotriva lui
Comunismului.
Dacă vei vedea
Măicuță bătrînă
Cu briul de lînă,
Tu să-i spui curat
Că m-am însurat.
Și la nunta mea
A căzut o stea.
(Ce era să fac?)
Steaua lui Chițac.
Și-am avut nuntași
Mii de poterași,
Nașii-activiști,
Preoți-comuniști.
Și de-o fi să mor,
Vreau să mă îngroape
Aicea pe-aproape,
În mijlocul Pieții
Universității.”

MIRCEA CHIRILA

Cronica plastică en gros

Galateea sau consensul pictural

Luna trecută, sub auspiciile Uniunii Artiștilor Plastici — aripa retro, a avut loc în Capitală vernisajul expoziției omagiale „Tot președintele-i fruncea”, organizat la sala Galateea, într-un cadru ambiantal unic: mii de bănușeni, autori comuși ai genericului expoziției, au venit să-și exprime întreaga ade-

ziune și considerație față de instituția prezidențială, care, începînd cu luna decembrie 1989 a înfrînt străzile întregii țări. Postul de televiziune local din Timișoara a transmis în direct momentul inaugural, încărcat de semnificații, al tăierii panglicii, al desfacerii fundelor și sticlelor de spumos. A fost păstrat un

moment de culegere și reculegere de informații, după care a fost intonat un imn de slavă mai puțin cunoscut maselor largi populare. Un sobor de preoți a miruit tablourile cu apă sfințită și busuioacă (de Bohotin?), moment după care stropii gin-gași au început să se prelîn-

gă încetîșor pe obraji portretelor înfățișate, amestecînd culorile într-o polieromie desăvîrșită. Senzațional! L-am văzut pentru prima dată pe domnul președinte lăcrîmînd. Semn de mea culpa? În fond, pentru ce?

S-au perindat apoi șiruri neîntrerupte de nostalgici ai omagiilor, oameni de și mai bine, prozești extaziați, bala-diști și susținători ai guvernului. Operele au fost privite de largi pături sociale, strîngînd (în sfîrșit!) sub același acoperămint muncitori, intelectuali și țărani autentici.

Majoritatea celor prezenți a avut nesperatul prilej de a

lăsa în seris frînturi de adin-că simțire în Cartea de Onoare a expoziției. Slovele învăpăiate au rămas consemnate aici, ca o provocare insolită a posterității. Prima filă începe astfel: „Mult iubite și stimate domnule Președinte!” Ultima este imaculată. Rîndurile semnatarilor se îngroașă vizibil. La ora redactării acestei cronici, cetățenii au pornit în marș, cu mic, cu mare, să ia cu asalt și frenezie încăperile care găzduiesc cel mai important eveniment cultural al trimen-trului.

CRISTIAN PAVEL

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

MAI SÎNT DE CITIT
MII DE CĂRȚI

A fi scriitor

Unui scriitor i se pretinde prea mult și i se oferă prea puțin. I se pretinde să fie permanent inspirat, să aibă curaj, să trăiască în săracie, să scrie pentru sfinți, să moară tânăr. Și i se oferă ceva care îl transformă repede într-o victimă: gloria.

Așa cum ecstazii sînt vinași pentru colții lor de mureș, scriitorii sînt vinași pentru gâtul lor de mureș, pe care o poartă în jurul capului — de multe ori, împotriva voinței lor — și care nu se poate ascunde în nădărmie. De cine ori apar în public, sînt urmăriți — ca de niște puști cu lunetă — de privirile exigente ale contemporanilor. Dacă un grobian vinzător de aprozar își conștientizează o vătă, faptul trece neobservat. Dacă un om politic șters își păstrează postul prin servilism, nimeni nu se simte scandalizat. Dacă un instalator promite să repare o joavă spartă și nu se ține de cuvînt, opinia publică rămîne inertă. Dar dacă un scriitor își îngăduie să-și creeze un anumit confort, dacă face oare mai mici concesii oficialității sau dacă se dovedește la un moment dat inconștient, toată lumea observă, se indignează, face caz.

În ultima vreme scriitorului i se pretinde să joace și un rol important în viața politică, să intre în dizidență riscându-și viața sau să devină conducător, riscînd să se facă răspunzător de toate eșecurile unei societăți. Iar alții stau deoparte și profită cu cinism de generozitatea naivă cu care scriitorul își asumă răspunderi umage, în afara literaturii.

Ca să nu mai vorbim despre faptul că și în interiorul literaturii i se pretind eforturi peste puterile unui om obișnuit. I se pretind sacrificii.

Cel mai mare sacrificiu pe care trebuie să-l facă un scriitor — iar despre acest subiect se vorbește foarte rar — este să renunțe la cultul, specific omenesc, pentru propria sa biografie. Să-și interzică plăcerea — imensă, necesară, îngăduită oricui, dar nu și lui — de a povestii fidel ce i s-a întîmplat în viață. Noi, oamenii obișnuiți, rememorăm existențele noastre cu multa pietate, pînă la cel din urmă detaliu, ca și cum am reconstitui viețile unor regi. Ni se pare deosebit de important să precizăm ce reprezenta tabloul din casa părintească, ce desen avea covorul, cum ridea bușina. Avem senzația că fiecare situație este sacralizată de însuși faptul că am trăit-o. Scriitorul nu are acest drept. El trebuie să inventeze alte situații pentru cărțile sale, mai expresive decît cele cunoscute din realitate sau mai potrivite într-un anumit context al operei lui. El trebuie să trădeze, să se desprindă dureros, de ceea ce i-a fost drag. Chiar dacă își aduce bine aminte, cu duioșie și cu o strîngere de inimă, ce culoare avea suvița de păr a mamei lui cu care ea îi atîngea obrazul în copilărie, trebuie să vopsească sau să taie cu oțuzime și nerusinare această suviță, în funcție de necesitatea unei ficțiuni. Chiar dacă n-a uitat nici o clipă sala de cinematograf în care a sărutat pentru prima dată în viață o fată, cuprins de o furtivă fără seamăn, trebuie să plaseze întîmplarea într-un alt cadru, într-un parc sau pe stradă, după cum îi dictează legile artei. Și în cazul că totuși suvița de păr a mamei sau sala de cinematograf vor apărea în opera lui, va fi nu pentru că au existat în realitate, nu pentru că i-au rămas lui în suflet, ci fiindcă s-au dovedit, întîmplător, o materie primă convenabilă pentru confecționarea literaturii. Iar sacralișmul este, în aceste condiții, poate și mai mare.

Înventînd mereu noi situații, reconsiderînd-le pe cele reale, scriitorul ajunge să se înstrăineze de propria lui biografie, să n-o mai țină minte exact, să nu mai poată niciodată reîntra în ea. „Și cînd gîndesc la viața-mi, îmi pare că ea cură / Încet repovestită de o străină gură... El nu mai știe ce a fost adevărat și ce doar și-a imaginat. Seara tirziu, cînd rămîne singur cu sine, nu are unde să se refugieze. Este ca un emigrant care la bătrînețe nu mai primește viză să se întoarcă în patrie, deși simte dorința arzătoare să se întoarcă. Proust însuși, care a plecat în mod declarat „în căutarea timpului pierdut“, a găsit — putem să fim siguri — un alt timp, pur artistic, construit după principiile expresivității.

Există, desigur, și scriitorii care n-au tăria necesară pentru a-și smulge din suflet amintirile. Ei păstrează în literatură cit mai mult din ceea ce au trăit în realitate. Dar, în măsura în care o fac, nu sînt scriitori.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Printre lacrimi, imaginea noii biblioteci...

Convorbire cu dr. ION STOICA,
directorul Bibliotecii Centrale Universitare

ALT FEL DE „LANTERNĂ MAGICĂ“

Cazul „D“

„Se alege, mai întîi, un caz; să-l spunem: cazul Mircea Duzineanu, de pildă — un nume neutru. În mod obligatoriu, i se inventează și o scurtă biografie: să zicem că este un inginer electrician, absolvent cu brio al Facultății electronice de telecomunicații din București, promoția 1963, angajat apoi prin transfer în interes de serviciu, la „D.R.Tv. Iași“. Bun.

Se caută, apoi, un pretext „artistic“: să zicem că în data de 1 nov. 1973 eroul nostru este reținut de către organele locale de miliție pentru delapidarea unor piese radio în valoare de 100 000 lei (drept pentru care — iarăși, să zicem! — el stă încarcerat timp de un an de zile, este exclus automat din partid, nevestă sa divorțează, iar măicăsa — care ținea portretul lui Ceaușescu pe pereție deasupra icoanei Sfîntului Duh — e gata să dea ortul popii). În acest timp, și mai ales în mod surprinzător, justiția constată că suma pentru care a fost acuzat inginerul scade de la 100 000 la 30 000... apoi la 24 (douăzeci și patru) de lei, iar „probleme“ ridicate de miliție sînt, de fapt, cîteva sirme și două lămpi de radio, uzate, cu care lu-

crează orice inginer electrician și amator radio. Mă urmăriți?

Rămăs pe drumuri și știindu-se nevinovat, numitul inginer face un memoriu unei publicații centrale. Redacția acesteia trimite în anchetă, la Iași, un tânăr redactor — să-l numim „Ziaristul“ pe acest nou personaj care, plin de entuziasmul virstei, pleacă „în misiune“...

Ajuns în Iași, Ziaristul începe o anchetă pe cont propriu, apelînd însă, în rest, și la organele locale ale județului; ce-ar putea el afla într-o atare situație?! Iată ce ar putea afla: că inginerului i s-a înscenat o provocare, principalul vinovat fiind un oarecare Mihail Schițu (pe care hai să-l facem director la D.R.Tv. Iași, așa, măcar pentru anul 1975, la care se referă presupusul nostru scenariu de film), al doilea — și cel mai feroce — fiind Paul Antonovici (revizor contabil la aceeași întreprindere), ambii fiind hotărîți să-l distrugă pe Duzineanu din motive obscure (invidie profesională?!). Totul a fost realizat în colaborare cu procuratura și miliția județeană, unde mai ales Antonovici „are pile“.

Ce mai află Ziaristul? Invitat de membrii B.O.B. pe întreprindere (printre care Gheorghe L., secretar P.C.R. în acele vremuri, Ciocan M., ing. șef, etc.), el află că atît Schițu cît și Antonovici sînt niște incapabili, că mai ales ultimul, folosindu-se de relațiile sale, a terorizat pur și simplu martorii la proce-

sul inginerului, că la miliție se bate, că, în sfîrșit, Duzineanu a făcut puscărie și și-a pierdut anumite drepturi, absolut aiurea...! (Ați remarcat cum devine mereu mai interesant viitorul film — stîmți tovarăși și prelini?!). Încă o dată: bun. ...Să zicem, în continuare, că, hotărît să publice ancheta realizată, ziaristul se consultă și cu primul secretar al județului Iași de atunci (să-l numim... Ion Iliescu), pe care îl cunoaște, într-o oarecare măsură, încă din Timișoara. Acesta îl primește, cunoaște problema și i se adresează, zîmbind, tînrului: „Dragul meu, eu știu că dumneata ai dreptate — așa cum chiar Duzineanu are dreptate — dar lasă-te păgubas, nu vei face nimic, ascultă ce-ti spun eu! Sînt implicați prea mulți, Duzineanu a intrat într-o horă din care nu mai poate ieși...!“

În plus, procurorul județean Pescaru îi afirmă Ziaristului, cu mina pe inimă, că în Iași „nu se bate“ (deși Duzineanu, se va afla, fără a fi fost judecat, va fi fost însă ținut numai în mînu, în plină iarnă și într-o celulă goală, în timp ce pe sub ușă i se aruncau găleți cu apă pe cîntec). FINE DEL PRIMO TEMPO ...

SECONDO TEMPO: Încăpătînat, Ziaristul publică ancheta în revistă sub captivantul titlu ales de conducerea acesteia: „Pentru adevăr și dreptate comunistă“. Materialul face vîlvă, sosesec sute și sute de scrisori din țară (să zicem că ele există și la ora actuală,

— Domnule director Ion Stoica, ne este dor de Biblioteca Centrală Universitară! Pînă cînd vom putea pași, din nou, înăuntrul ei, va trebui să ne mulțumim astăzi, dacă veți fi de acord, cu o scurtă călătorie imaginară în care v-am ruga să ne fîți călăuză. Puteți să ne redați, pe scurt, imaginea specifică a acestui univers spiritual așa cum era el înainte de tragedia din decembrie? Ce sentiment trăiți cînd pașiți în B.C.U.?

— Cine nu intră cu sîfilă într-o mare bibliotecă, o sîfilă fie și acoperită de cotidianul provocator și uneori agresiv, acela trăiește cultura superficial, nu ca pe o nevoie interioară, ci ca pe o cerință din exterior. B.C.U. era cea mai importantă structură biblioteconomică universitară din țară și continuă să fie.

Unitatea centrală distrusă în decembrie 1989 moștenește vechea Fundație universitară Carol I. A fost înființată în anul 1891, ca dar regal, pentru studențimea bucureșteană. De numele ei și de tezaurul ei este legată formarea, afirmarea și manifestarea publică a unor nați personalități ale culturii române, care fie au slujit-o ca bibliotecari — cum au fost poetul Șt. O. Iosif, psihologul Constantin Rădulescu-Motru, filozoful Mircea Florian, bibliograful Mircea Tomescu — fie i-au frecventat cu interes sălile de lectură, fie au organizat în splendida aulă acțiuni culturale și științifice de interes național și european. E suficient să amintesc că în aula B.C.U. se organizau celebrele întîlniri ale grupării Criterion, din care au făcut parte atîția intelectuali de vază ai țării.

— A trecut deja un an de la tragedia B.C.U. V-ar fi greu să rememorați pentru noi cele întîmplate atunci? Mai parcurgeți acest film al evenimentelor?

— A trecut într-adevăr un an de înimaginabile dureri și dificultăți. Amintirea evenimentelor nu poate fi ștearsă din memoria nimănui dintre cei care l-au trăit din interior. Eu am un film realizat împreună cu fostul I.A.T.C. și cu studiourile de la Buftea și dintr-o inexplicabilă nevoie de suferință, îl revăd

puse bine într-o colecție particulară — dar asta nu are nici o legătură cu filmul pe care-l propunem), iar Comitetul județean Iași al P.C.R. — sub semnătura unui oarecare instructor... Negru, de la propagandă, prin dreptul la replică — publicat în aceeași revistă — îl face praf și pulbere pe Ziarist, acuzațiile esențiale fiind: Duzineanu este un bandit, iar el, Ziaristul — fără a fi membru de partid — și-a permis să convoace Biroul P.C.R. al D.R.Tv. Iași!?!... Lucrurile iau amploare, un nou maldăr de scrisori sosesec la redacție, în semn de protest la replica județenei de partid, iar Ziaristul este „invitat“, la București, într-o anumită încăpere din Calea Rahovei... Dar, să zicem, trece și asta: Ziaristul află că „Invitația“ sa în Rahovei se datorează fratelui lui Antonovici, care lucrează în securitate, iar Duzineanu mai face încă un an de puscărie, absolut nevinovat (timp în care realizează, în premieră, la locul de detenție din Capitală, o centrală fonă — și este plimbat cu motocicletă prin București de însuși directorul închisorii), apoi este eliberat, reabilitat — fără însă a mai fi reprimat în partid! — și își vede un timp de inventile sale, deși măicăsa a murit de supărare. Și încă un amănunt: să zicem că, în urma marelui cutremur din '977, principalii săi acuzaatori și torționari, trec prin niște lovituri cumplite de parcă însuși Dumnezeu... dar să nu devenim mistici! Punct. ...Iată cum poate fi

ACTORII PE SCENA POLITICĂ

Anchetă care nu vrea să destabilizeze situația...

Amenințări. Pentru liniștea noastră

În aceste luni ați devenit personaje pe scena politică. De ce?

Mircea Diaconu: Am crezut în 22 decembrie că lucrul era făcut, dar în realitate lucrurile nu stăteau așa. Disperarea, alunecarea ființei noastre naționale continuă și programată din aceste luni mă fac să nu părăsesc această scenă care zic că este o încercare de reechilibrare a ființei noastre naționale. Dar asta nu e politică. Politică înseamnă acele jocuri în urma cărora unii cîștigă putere în zona de decizie. Or eu doresc numai rectificarea a calității de român care este îngrozitor de terfelită, de umilită. Dacă acum am intrat în Alianța Civică este pentru că ea corespunde idealului meu. Nu cred că am să părăsesc acest gen de manifestare umană decît atunci cînd am să simt că ne apropiem de adevăr. Mă doare pînă la durere fizică faptul că sînt terfelit, umilit ca român, din interese de grup românești și nu din afară. Foarte mulți explică pașii noștri sovăielnici prin intervenții de tot felul din afară. Eu cred că sînt interese de grup din interior care se fac în numele patriotismului și naționalismului. Dar asta nu e politică. Dacă o parte

din oameni greșesc, și întîmplător aceștia sînt puterea, eu sînt dator să le-o spun.

Ștefan Radof: Cred că sîntem toți intrați pe scena politică. Motivația mea este în trecutul meu. Atît eu cît și tatăl meu am fost închiși de comuniști. În '53 la 3 martie cînd a murit Stalin eram contabil la o agenție bancară. Mi-am arătat bucuria fără să știu că un coleg făcea note informative la securitate. Am fost ridicat și condamnat la cinci ani de închisoare. Și securitatea există încă. Chiar azi dimineață am primit un telefon la care eram amenințat că nu voi prinde Anul Nou pentru că fac parte din Alianța Civică.

Aș fi putut să mă așez într-o situație comodă de privitor. Sînt conferențiar la institut, sînt actor, lucrez la un teatru particular, pun în scenă la Operetă. Deci din punct de vedere material puteam să stau rezervat. Dar nu pot. S-ar întoarce tata în mormint. Și morții mei din Basarabia ce ar spune, ce ar spune unchiul meu răstignit pe cruce de ruși?! Pentru că eu cred în imperiul duhurilor curate. Eu nu cer altceva decît dreptate, adevăr, nonviolentă.

Neocomuniștii sînt niște diavoli proști

Care credeți că este cea mai mare greșală politică a acestui an?

Mircea Diaconu: Sînt foarte multe. Dar principala se numește chiar 20 mai. Încerc să judec un an chinut din viața unei țări, încerc să caut cauza diverselor evenimente. 20 mai a fost greșala fundamentală. Evident, societatea trebuia să se exprime, în mod normal, prin alegeri. Cîeva trebuia să ducă acești oameni la alegeri. Revoluția trebuia să pună națunea în postura democratică de alegeri libere. Dar cei care au zis că sînt revoluția ar fi trebuit să rămînă exact acest lucru: un grup de oameni care pregătesc alegerile care arbitrau alegerile, ei fiind numai în zona arbitrajului. Așa, alegerile ar fi fost, probabil, libere. Gîndiți-vă ce s-ar întîmpla la fotbal dacă arbitrajul ar juca efectiv în una din echipe! Asta a fost situația din 20 mai. Asta pe de o parte, pe de altă parte nu se poate

vorbi de alegeri libere decît în cazul în care alegătorul era în deplină cunoștință de cauză. Or el era într-o programată confuzie, studiată chiar! Și a ales în necunoștință de cauză. De aici decurg toate necazurile noastre.

Ștefan Radof: Există un sumum de greșeli politice. Declararea F.S.N.-ului ca partid politic mi se pare însă o gafă demnă de calificativul prostie. Există o inteligență a prostiei care este consecvență ca matematica și care merge din gafe în gafe. Dacă l-am numi pe diavol ca fiind cel mai inteligent prost, cam asta ar fi și caracteristica neocomuniștilor. Sînt niște diavoli proști, dar cu o violență a nume care derutează. Pentru că toată această organizație ad-hoc a F.S.N.-ului dacă nu se aduna într-un partid politic ajungea mult mai stabilă și ar fi durat mult mai mult. Iar noi nu ne-am fi trezit poate atît de repede.

Cădere liberă

Care este cea mai importantă problemă a acestui moment?

Mircea Diaconu: Cea mai mare problemă nu sînt lipsurile materiale, deși par a fi. Este lipsa de înțelegere cit de cit corectă a unor noțiuni care au năvălit peste noi. Au intrat brusc în viața noastră, nu le înțelegem și le aplicăm haotic. În numele democrației se fac cele mai mari gafe cu puțință. La noi democrație înseamnă că portarul unei fabrici este mai important decît directorul și îl poate da jos ori cînd. Este una din cele mai mari perversiuni ale puterii de astăzi care a pus o conducere profesională a unei întreprinderi la discreția salariaților. Cîtă vreme ne aflăm în acest gen de raport lucrurile nu vor funcționa. Cît timp oamenii nu

vor înțelege că democrația funcționează în zona de opinie, în zona politicului iar nu în cea profesională, vom rămîne unde sîntem. Adică în haosul general și într-o cădere liberă economică și morală.

Ștefan Radof: Trebuie înțeles și de o parte și de alta, că în ambele tabere sînt români. Atît cei care sînt de partea puterii cît și cei care nu sînt neapărat împotriva puterii ci sînt împotriva prostiei și de partea lucidității. Oricît ar fi de cupizi, oricît de avari, acești nomenclaturiști care au acumulat bani și cărora nu le convine să se facă acum o stabilizare sau o reformă monetară, ei trebuie să înțeleagă că adversarii lor sînt tot români. Dinamitarea acestor structuri nu se poate face decît în fața adevărului.

Gînduri (de bine) pentru Ion Iliescu

Dacă ați avea posibilitatea să-i interpeleți pe cei care conduc acum țara, ce ați spune?

Mircea Diaconu: Au fost nopți în care am visat în somn discuții cu Ceaușescu, îi puneam fel de fel de întrebări. Acum nu am ajuns încă în faza în care să visez ce să-l întreb pe domnul Iliescu sau Peetre Roman. Dacă aș fi în fața lor aș face doar o afirmație. Orice om politic își scrie locul în istorie. Oare ei chiar nu-și dau seama că, lucrînd în felul în care lucrează, nu fac decît să își lase numele ca o pată neagră în istoria României?! **Ștefan Radof:** Aș vrea să-l fac pe domnul Iliescu să înțeleagă că ceea ce vreau eu este un apel împotriva violenței. Dacă acum nu oprim masele, ieșirea lor haotică în stradă va duce la un nou vid de putere. Și cine ar ocupa acest vid de putere?! Eșalonul doi al neocomuniștilor! L-aș întreba: Domnule Iliescu, dumneavoastră doriți o

nouă formă mai mascată a comunismului?! I-aș spune: dumneavoastră știți că noi avem o Constituție minunată, cea din '23 care nu a fost abrogată. Deci noi ca formă de stat sîntem încă o monarhie constituțională?! Nu știu dacă poporul, după atîta dezinformare, va mai alege monarhia. Dar dumneavoastră știți, domnule Iliescu, că reactivarea monarhiei ar face ca Europa să își deschidă porțile pentru că ar fi o garanție de stabilitate.

Avem, într-un fel, un mod foarte englezesc de existență aici în Orient: ne trezim din pumni. Dar cînd ne trezim să ferească Dumnezeu. Nu este o amenințare, este grav că ne trezim între noi. De aceea va trebui cu toții să ne aducem aminte odată că sîntem români.

AURELIA BORIGA

adesea. Este un film al rugului unui tezaur, al ștergerii unor mărturii de ne-recuperat ale culturii române și universale. N-aș putea să vă reproduc filmul evenimentelor, nu pentru că nu-l am în minte, ci pentru că nu pot să-l comprim. Este prea lung. Are prea multe secvențe. Poate voi face acest lucru într-o zi, într-o carte.

Mă înșel sau păreți detașat cînd vorbiți de aceste lucruri? Ce-ați simțit cînd ați văzut cum focul transformă totul în cenușă? Cum ați rezistat?

Nu sînt detașat. Așa apar în exterior probabil! În general, reacțiile în fața marilor dureri nu pot fi descrise. Să vă spun c-am rămas mut, că a fost perplexitate, că a fost neînțelegere, că eram incapabil să-mi explic, că am încercat să acționez, dar toate căile erau închise. Cum poți să simți cînd pierzi totul? Să vă spun că în dimineața zilei de duminică, 24 decembrie, B.C.U. era un morman de ruine, de scrum, de foi arse pe care le ridica vîntul, că în decorul de spaimă al pieței pline de tancuri, totuși părea un moment de coșmar? Să vă spun că nu știam ce să iau mai întîi din acele momente? Bucuria schimbării așteptate de toți sau tragedia pierderii unui secol de strădăni? Deși a trecut un an, sînt incapabil să analizez detașat și secvențial desfășurarea evenimentelor. Știu doar că în dimineața acelei zile a și început refacerea. Colegii mei și mulți neștiuți prieteni ai cărții și ai valorii au fost alături de noi pentru a recupera ceea ce se mai putea recupera. În mintea noastră a tuturor se construa printre lacrimi imaginea noii biblioteci pe care ne simțeam datori să o reconstruim.

Se știe mai mult acum despre cum s-au întîmplat lucrurile? A fost doar o întîmplare sau să mai existe bibliofagi și în secolul 20?

Pentru că insistăți, și-mi explic insistența d-voastră, am să vă spun varianta mea. Vedeti, e vorba încă de variante! Desfășurarea evenimentelor nu a permis degajarea unei singure opinii. Eu cred că a fost un amestec de latențe, de eroare și de întîmplare. Am să le explic pe rînd. Intenție pentru că au fost în mod evident provocări, tiruri izolate din toate cădrile care înconjurau plața și probabil și de pe acoperișul Bibliotecii. Se lăsase seara, seara zilei de 23 decembrie, și nimeni nu supraveghea organizat și cuprinzător toate mișcările. A fost eroare pentru că, decizia de a trage în Bibliotecă pentru eventuala anihilare a unor trăgători izolați, dacă erau, nu poate fi motivată. Arta militară știe multe despre salvarea unor clădiri importante, altfel decît prin îndreptarea tuturor gurilor de foc către clădirea respectivă. B.C.U. a fost distrusă prin ripostă. Am spus întîmplare pentru că momentele de confuzie au permis desfășurări realmente întîmplătoare. Cînd l-am semnalat comandantului brigăzii de tancuri că trage în bibliotecă, el mi-a spus că nu știe ce se află în acel imobil, iar soldații nu-i mai ascultă ordinele. Apelurile mele la serviciul pompierilor au rămas fără răspuns; de fapt, răspunsul lor a fost că nu pot lucra sub

gloante, tirurile fiind în acele clipe permanente. Cînd s-a oprit tirul, nu se mai putea face nimic. Flăcările luminau cerul acelei nopți de decembrie, mistuind manuscrise și scrisori de la Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Titu Maiorescu și de la multe alte nume mari și sfinte ale culturii române. S-au pierdut atunci aproape toate manuscrisele lui Mircea Eliade din perioada românească a scrisului său, zeci de mărturii documentare despre George Enescu, cele 52 de volume din biblioteca lui Eminescu, peste care au trecut ochii poetului, incunabule, lucrări bibliofile, o splendidă colecție de ex-libris, în total circa 500 000 de valori pe care B.C.U. le adunase în timp.

La 30 aprilie 1990, directorul general al UNESCO, dl. Federico Mayor, a lansat un apel internațional în favoarea reconstrucției bibliotecii și pentru dotarea acesteia cu un sistem informatic modern care să permită automatizarea tuturor funcțiilor bibliotecii. Care a fost ecoul acestui apel și ce ajutor concret a primit B.C.U.?

Incendierea B.C.U. a fost un spectacol tragic care a făcut ocolul lumii, transformînd pasnica bibliotecă într-unu din simbolurile revoluției române. Trebuie să mărturisesc că dincolo de compasiune, am văzut în toate actele de sprijin, manifestarea unei fraternități culturale, înălțătoare și pilduitoare. Astăzi, experți ai UNESCO duc mai departe acel apel și, sperăm, ca noua bibliotecă să poarte pecetea acestui gir de competență și modernitate. În afară de UNESCO, guverne, organizații culturale și obștești ne-au fost aproape în tot acest interval. Am primit pînă acum peste 600 000 de volume din toate colțurile lumii, cele mai importante donații venind din Anglia, Franța, Italia, Elveția, Suedia, Japonia etc. Dar acțiunea nu s-a încheiat, alte donații se îndreaptă spre noi, alte acțiuni de sprijin se organizează în aproape toate țările de bogată tradiție culturală. A exprima mulțumiri pentru aceste acte înălțătoare este prea puțin. Poate cea mai adîncă mulțumire trebuie să fie acțiunea noastră pentru refacerea bibliotecii, pe baze moderne și reasezarea ei în zona de cultură și lumină în care s-a dezvoltat.

„În oricare bibliotecă distrusă moare încă o dată Biblioteca din Alexandria și în oricare bibliotecă renăscută este Biblioteca din Alexandria care revine, încă o dată, la viață”, spunea Andrei Pleșu. Pe cînd o reînălțare cu d-voastră în Biblioteca Centrală Universitară renăscută?

Aș fi nerealist dacă aș afirma că doresc ca biblioteca să se deschidă mine, după cum simt că ar trebui să spun. Analizînd cu rigoare stadiul în care ne aflăm, proiectul de refacere și de extindere al bibliotecii, vîd sărbătorirea centenarului inaugurării B.C.U., martie 1995, într-o clădire nouă, informatizată, așa cum îi stă bine unei biblioteci care se pregătește pentru mileniul următor.

MIHAI SÂNDOIU

scris un scenariu de film! Rămîne de făcut un decupaj pe măsură și, să zicem, peste un an apare și filmul în cauză. În acel moment — sînt convins — dispăre și rubrica „LANTERNA MAGICĂ”, precum și semnatarul ei,

HORIA PĂTRAȘCU

UNIVERS
SONOR

O grăunță cit de mică

Ce se adună, nu după un an de zile, ci după acest an? Privim deja înapoi și gîndim la ce s-a făcut, ce a trecut dincolo de toate agitațiile, ceturile, neliniștile și o pozițiile politico-social-parlamentare din lumea românească. Adică ce s-a întîmplat în teritoriul muzical, acest loc al suferințelor tăcute și amenziilor plătite pentru credință, noblețe, talent, armonie și frumos. În mod cert am avut și avem mult de recuperat, căci cenzura, sărăcia și izolarea și-au luat din plin tainul. Numai cu entuziasm și buie intenții, continuînd să fim săraci, nu se poate face prea mult, pentru a depăși spectaculos condiția precară la care ajunsesem treptat și, pînă nu de mult, iremediabil. Dar să părăsim, pentru acest început de an, tonul a-

mar care are rațiunea să existe încă.

În primul rînd au fost poate evenimentele revederilor cu cei care, plecați mai de mult din țară, s-au grăbit să revină printre noi ca oaspeți. Ele poartă nume de voci celebre pe mari scene lirice — Marina Krilovici, Ileana Cotrubas, Viorica Cortez, Gabriela Gegolea... —, de baghete afirmate în fața unor prestigioase orchestre — în primul rînd Sergiu Celibidache, dar și Erich Berghei, Emil Aluaș, Corneliu Dumbrăveanu, Sabina Pautza —, de interpreți cu statut recunoscut în viața concertistică internațională — Radu Lupu, Lola Bobescu, Silvia Marcovici, Dorel Fodoranu, Cvartetul „Enescu”...

O altă dimensiune este cea a deschiderii drumurilor de turnee pentru artiștii noștri, de la Valentin Gheorghiu și Dan Grigore, la Eugenia Moldoveanu, Silvia Voinea, Cristian Mandea sau Horia Andreescu, drumuri pe care au pornit și multe ansambluri corale — „Madrigalul” lui Marin Constantin — sau simfonice — Filarmonicile din București, Cluj, Iași, Brașov, Orchestra Națională Radio, Orchestra „Concerto” a Academiei de muzică, Orchestra tinerețului bucureștean etc. Este aici o reluare de contacte benefică, necesară pentru refacerea unui renume uitat.

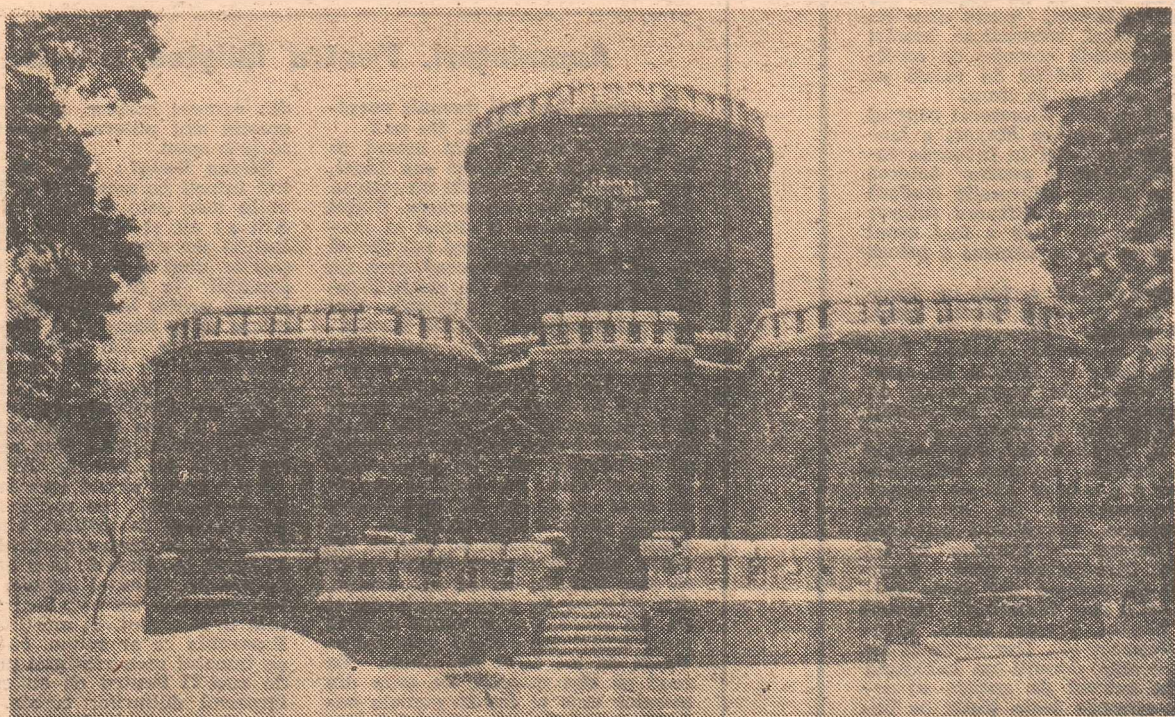
În vremuri de demult, România se afla printre cele mai bogate țări cu talente tinere competițio-

nale. Reluăm și aici o tradiție pierdută și, chiar fugitiv, nume de tineri strălucesc din nou, promisiuni ale noilor generații. Iată cîteva: Cristiana Iordăchescu (Miami), Angela Burlacu, Simina Ivan (Viena), Emilia Oprea (Moscovia), Elena Moscu și Ruxandra Donose (München), Silvia Simionescu și Florin Croitoru (Brescia) etc.

Ce-am mai adunat? În programele de concert, numeroase capodopere interzise, deși prea puțin din perimetrul național, în domeniul inițiativelor, s-au conturat acțiuni de perspectivă. Să reținem apariția „Fundatiei Jora” a criticilor, redactorilor și realizatorilor muzicali, a secției românești EPTA (profesorii de pian) sau, în sfîrșit, a tîrziei dar binevenitei Asociații „Jeuneses musicales” din România. În domeniul cărții muzicale, deocamdată foarte puțin, cîteva volume semnate de Wilhelm Berger, Despina Petecel, Cosmovici, Victor Giuleanu; în domeniul discului, Colindele Madrigalului, integrala Luciei di Lammermoor de Donizetti... Este puțin, este mult? Vom mai vorbi despre acestea toate, cînd perspectiva timpului va așeza valorile. Deocamdată, acum, aici și în condițiile actuale, sînt semnele unei realități care, ocolind banalul și rutina, este menită a arăta că greierii adună grăunță de grăunță ca să nu mai ceară împrumut la nimeni...

GRIGORE
CONSTANTINESCU

UN MUZEU

MUTILAT

„Simbolurile și ermeneutica”

Încă de la inaugurare Hasdeu s-a arătat extrem de mulțumit de opera sa arhitectonică (kitsch — este de părere, azi, arhitectul Călin Hoinărescu). După cum ne spune I. L. Caragiale — care, în prezilele sfintirii ctitoriei hasdeene, publică un amplu reportaj, **O vizită la castelul „Iulia Hasdeu”**, în **Epoca** din 27 iunie — 1 iulie 1897 — „Hasdeu [...] singur mărturisește” că „această minunată clădire a fost ridicată” după „un plan așa de complex, așa de logic și de frumos”. Pentru cumularea atîtor superlative Hasdeu creditează spiritul Iuliei, încununînd astfel această creație terestră cu o aură supranaturală.

Caragiale ne avertizează că i-ar fi cu neputință să facă „o descriere completă a acestui locaș de înălțare sufletească, de mîngiere, de credință, de rugăciune și inspirațiune” și, în consecință, reține numai unele detalii pe care i le-a explicat Hasdeu. Bunăoară că „e un castel tare și totodată un templu”, adică un „castel-templu”. Că „baza lui are forma simetrică a unei cruci; axa-i principală urmează o linie perpendiculară pe meridian, așa că fațada templului privește drept la răsărit”. Că în oglinzile uși cu două canaturi din spatele portalului de piatră, imaginile se reproduc „la nesfîrșit”. „Simbolul puterii etern și infinit creatoare!” — îl spune Hasdeu. Că „domul e luminat de trei uși, răspunzînd pe trei terase, și de o fereastră rotundă, întretăiată de o cruce cu geamuri în felii, colorate galben și roșu. Dacă îngenunchi în fața figurii Mântuitorului, capul său divin i-l vezi în dreptul ferestrei scînteietoare de lumină, al cărei cadru îl înconjură ca o aureolă”. Că privirea ochilor statuii Iuliei „se adîncește nemăsurat în infinit, către un punct luminos, ce o uimește și o face fericită, către «Marele Centru»”. Că ilustrul amfitrion îl face să ia „seama că stilul, care suportă de jos, în mijlocul domului, scările urcătoare la galerie, reprezintă, împreună cu ele, un mare potir; deasupra acestuia apare ridicîndu-se la cer, departe de durere, figura strălucitoare a Domnului” etc.

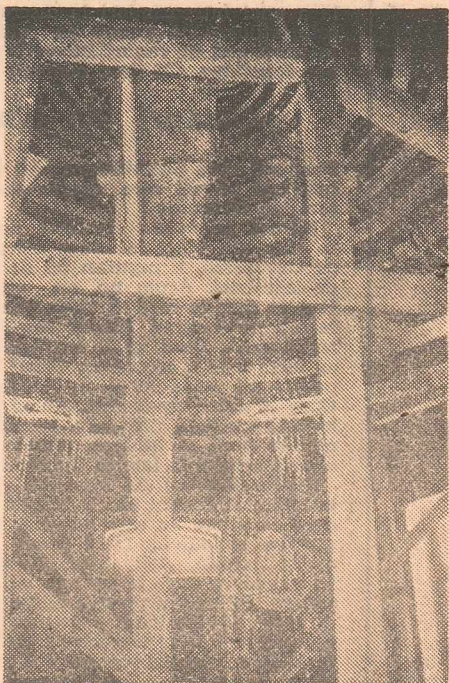
Gala Galaction „menționează și el „simbolurile și toată ermeneutica” turnului.

Asupra simbolisticii din Castelul „Iulia Hasdeu” atrage atenția și filosoful Eugeniu Speranția. El a vizitat castelul „împreună cu părinții și sora” sa, „în vara anului 1900” — pe cînd era elev în primele clase de li-

ceu — „fiind o zi întreagă oaspeții soților Hasdeu”, și a revenit după deschiderea, în 1965, a Muzeului memorial „B. P. Hasdeu”. „Așa cum anumite canoane dictează și reglementează construcția bisericilor, ca și desfășurarea ceremonialului liturgic; așa cum s-a pretins și despre secretele de construcție ale vechilor piramide egiptene, la fel întreagă clădirea „Castelului Iulia Hasdeu”, de la trăsăturile ei fundamentale, la cele mai mici detalii ale aspectului exterior și ale cuprinsului interior, totul include fel de fel de «semnificații simbolice», embleme, aluzii. Proportțiile numerice, formele, pozițiile și raporturile geometrice nu sînt niciodată venite la întîmplare, ci sînt chibzuite, sînt «cu cheie», citeodată cu cheie mistică, alături implicînd simple asociații sentimentale”.

Pictura, așa cum a fost

Ideea care guvernează decorația interioară a donjonului este evoluționistă. Pictura murală era organizată în două registre, separate de buza potirului. Pentru partea inferioară ne-au rămas atît schița în creion, fulgurată de mîna lui Hasdeu, cit și transpunerea ei în culoare — ulei pe pînză cașerată pe carton — realizată, pe două panouri, de unul din numeroșii pictori prieteni cu Hasdeu. Înspre baza

turnului un univers nebulos, tulburat de monștri zoomorfi, simbol al vieții necuvîntătoare. Apoi treapta rațională a materiei vii, figurată prin marile civilizații ale lumii antice: Egiptul, Persia, desigur Tracia, India, Grecia și Palestina, fiecare avînd și un corresponsent filosofic: Misterul, Lumina, Rîtmul, Ruga, Extazul și Voința. Deasupra potirului — deci, în registrul superior — lumea divină, populată de capete de îngeri bucălați, zburînd printre nouri, sub un cer azuriu presărat cu stele. Totul este vegheat, din centrul cupolei, de ochiul lui Dumnezeu.

După inscripția săpată pe ochiul de piatră de deasupra portalului, 1893—1896, castelul ar fi trebuit să fie gata în 1896. Dar previziunile lui Hasdeu nu s-au adevărit. Fotografiiile de lingă statuia lui Hristos, ale Iuliei-soția, din octombrie 1896, nu lasă să se distingă pe pereți nici un fel de pictură. Probabil că la acea dată pictura turnului nu numai că nu fusese executată, dar nici nu fusese începută. Dealtfel, schița de pictură pentru partea inferioară a turnului central este

În centrul cupolei, acolo unde era ochiul lui Dumnezeu, încadrat într-o veritabilă operă de artă, tronează, acum acest penibil virtej care incununează urmele unui prea ieftin joc de compas, în perfectă concordanță cu viziunea ateistă a mortalei triplete antiartistice: Tamara — Hoinărescu — Strimbu

datată cu mîna lui Hasdeu, 20 decembrie 1896.

Este sigur că pictarea a început de la cupolă în jos. Normal. Pînă la vizita lui Caragiale registrul superior fusese terminat. Iată descrierea lui Caragiale: „În mijlocul sălii circulare stă liniștit un stilp masiv de zidărie de culoarea marmorei trandafirii; pe dînsul se rează două scări de fier ușoare, cari suie la briul interior al donjonului, unde de jur împrejur e o galerie metalică. [...] În rînd cu galeria [...] este un pod [...] ; deasupra acestui pod stă, sub domul albastru, statuia Mântuitorului, o dată și jumătate mărimea naturală. Statua este de lemn și colorată, după stilul evului mediu; este o operă de rară frumusețe a sculptorului Casciani din Paris. Mântuitorul se ridică, deasupra unor nouri, către cer, cu brațele deschise [...]. Divinul fiu se înalță cu fața către izvorul luminii, către răsărit. Din virful domului azuriu, ochiul lui Dumnezeu, înconjurat de stelele infinitului, îl privește, așteptîndu-l cu dragoste”.

Poate faptul că pictarea părții de sus a turnului a durat prea mult și nu a mai fost timp să se picteze și partea de jos pînă la data hotărîită de Hasdeu pentru sfîntirea castelului — 2 iulie 1897 —, poate lipsa banilor, de care Hasdeu se plînge în mai multe rînduri spre finalul construcției și chiar pe schițele desenate de el însuși pentru castel, sau poate amîndouă cauzele la un loc, l-au împiedicat să finalizeze și fresca civilizațiilor, punînd să se acopere restul peretelui cu un albastru uniform. El însă a lăsat prietenilor și legatarilor averii sale să-l ducă la bun sfîrșit intențiile. Nici acestia însă nu vor reuși mai mult.

Culturnicii — criminali ai răzuirii

La restaurarea din 1962—1964 au început și micile retușuri în gîndirea lui Hasdeu. Pentru ca operația să se facă fără a se băga de seamă, întreaga decorație interioară a castelului a fost răzuită, deși arhitectul preconizase acoperirea pereților cu pînză de sac pe timpul intervenției constructorilor, urmînd apoi restaurarea picturii. Asta s-a întîmplat în 1964 la Cîmpina, 90 km depărtare de București și 30 de Sinaia, într-o clădire cunoscută și răscunoscută din descrierile mai multor scriitori și ziariști — de la I. L. Caragiale la Mircea Eliade și G. Călinescu — și inclusă pe lista din 1955 a monumentelor! S-au răzuit 9 (nouă) portrete ale familiei Hasdeu numai din sufragerie, portretul Iuliei din camera de spiritism, toată pictura din turn și din celelalte încăperi (cită se mai păstra). Bineînțeles că nu s-a făcut nici o fotografie. Ochii lui Dumnezeu a dispărut cu totul. Dar, la doi ani după inaugurarea Muzeului memorial „B. P. Hasdeu”, Eugeniu Speranția (**Amintiri din lumea literară**, EPL, 1967) se încapățînează să-l menționeze la locul lui: „dinăuntru turnului puteai observa că această fereastră, luminoasă și rotundă, înfațșa pupila unui ochi imens, iar pe plafon era pictat în jurul ei un triunghi”.

Poate însă că ochiul și triunghiul se

HASDEU, HASDEU... VĂ AMINTIȚI, DOMNULE MINISTRU?

Din păcate, domnul Octavian Onea este cam singurul apărător al lui Hasdeu în celebrul județ republican și petrolier. Motiv pentru care Tamara Dobrin — continuatoarea Anei Pauker în cultura românească — a tot vrut să-l dea afară. Ei bine, ce n-a apucat să facă ea încearcă să facă, azi, primarul — uns de astă vară — din Cimpina. Adică domnul inginer Eugen Bucur. Iată ce scria domnia-sa, între altele, la 16 noiembrie 1990, în adresa nr. 6606, către prefectură: „În Cimpina înțează muzeul «B. P. Hasdeu» care din anul 1980 este închis, iar din 1982 este în renovare. În toată această perioadă — precizie de primar! n.n. — a funcționat ca muzeograf domnul Onea Octavian a cărui activitate nu știm la ce s-a rezumat... (Dincolo de originalitatea de-a nu lua-n seamă decât ce-i place, domnul primar e trandafiriu de sincer; după cum încă se va mai vedea n.n.). Nu ține legătura cu executanții, dar din când în când, reclamă la primărie că cutare lucrare — de la „că cutare primar“ n.n. — nu e realizată. Ba mai mult, la începutul lunii noiembrie, a pătruns în sediul primăriei, împreună cu un prieten al său Dragomir Radu și au început să filmeze pe săli diferite piese de mobilier pe care le are primăria și le dorește domnia sa. Cerem și propunem înlocuirea sa din această funcție cu o altă persoană capabilă și dornică de a face treabă.”

Ceea ce ascunde, prin deliberată omisiune, primarul este că muzeograful nu vrea să-și ducă acasă piesele de mobilă invocate, vrea doar ca ele să fie restituite muzeului. Mai ales biroul lui Hasdeu, devenit între timp masă de lucru a unui funcționar de la primărie (șeful autorității tutelare). În cuvintele: „le dorește domnia sa“, inginerul-primar pitește prost o minciună sfruntată și o turnătorie ordinară.

„Am filmat acest birou — ne declară domnul Octavian Onea — fiindcă era mizgălit cu varul zugrăvelilor proaspete, de la primărie, fiindcă am încremenit când am văzut două găleți cu var puse pe el, și pentru că domnul primar mi-a spus «e al nostru și fac ce vrem cu el!»”.

Iată de ce este atât de incomod ultimul apărător al lui Hasdeu!

Ce ziceți, domnule ministru al culturii, despre lăsarea soartei unui astfel de muzeograf la cheremul unui asemenea primar? Dar despre muzeul Hasdeu ajuns la mîna tuturor hoinăreștilor? Trebuie să așteptăm să se pensioneze toți și să ne ridă în nas, așa cum așteptați dumneavoastră — ați declarat-o public — pensionarea dragului și indispensabilului Ladislau Hegheduș? Nu-i destul că li s-au dat în țara asta pensii grase celor care au colectivizat țărani cu parul și cu pușca, ba li se mai dau și colaboratorilor lui Ceaușescu?

Amintiți-vă măcar de Hasdeu, domnule ministru!!

DORIN GHERGHINESCU

degradaseră demult. Într-un deviz antebelic pentru reparația castelului Hasdeu, antreprenorul se obliga că va „pune un geam de clestar deasupra luminătorului de la turn”.

Cu toată această omisiune — fortuită din cine știe ce motive — zugravul s-a străduit să facă o repictare cât mai apropiată de original. El a comis, desigur, o serie de greșeli, dar acestea nu i se pot imputa lui, sau numai lui, ci și specialiștilor și autorităților care l-au pus la treabă. În primul rând, a schimbat tehnica picturii, folosind uleiul (să strălucească) în locul culorilor de apă. (E drept că, prin această tehnică, se menținea iluzia vechilor imitații de marmoră din unele camere.) Apoi, poate și zorit de autorități să termine mai repede, el nu și-a mai dat seama că arcele care marcau spațiile cu medaliaone din sufragerie nu erau egale (deși lăsați această iluzie) și, prelucrând mecanic relieful din 1943 făcut de Wilhelm Hugo unui tronson, la scara 1:1, reușește performanța plasării a două dintre portretele familiei Hasdeu pe colțurile camerei. Și performanța de a nu mai fi putut reconstitui portretele răzuite, afară de cel al Iuliei-soția, copiat de W. Hugo.

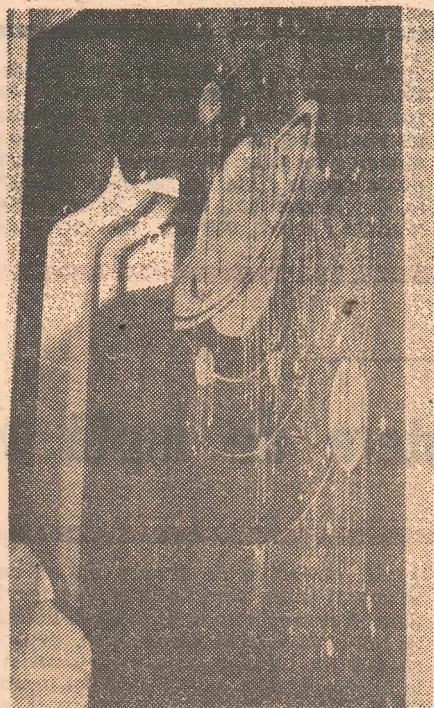
Cu toate greșelile făcute și cu toată precaritatea pregătirii sale școlare, zugravul Tenț, altfel foarte talentat, a avut grijă să copieze modelele și culorile și desenele din camerele unde nu erau relieve de la Wilhelm Hugo și să repicteze timplăria și feronerie după culorile originale.

Să îndreptăm ororile vizate de Tamara Dobrin

Restaurarea din 1980—1991 desăvârșește distrugerile precedente. Astfel, arhitectul și pictorul lasă uneori impresia că au de-a face cu un spațiu absolut nou (cavou — zic ei) pe care sunt siliți să-l decoreze. S-au ignorat cu totul culorile timplăriei și ale feroneriei, s-a renunțat complet la culorile și desenul turnului central, concepiindu-se un proiect cu totul nou. Este drept că acest proiect s-a bucurat de viza fostului Consiliu al Culturii și Educației Socialiste, dar

e timpul să îndreptăm ororile acestui organism. În primul rând trebuie să obligăm arhitectul și pictorul să lase măruri despre absolut orice detalii, astfel ca ele să poată fi reconstituite oarecînd. Zic să-i obligăm, deși îi obligă însăși indeletnicirea asumată la înregistrarea tuturor detaliilor, încît să se poată ști cum se prezenta monumentul la data preluării lui. În al doilea rând, să reconstituim pictura răzuită din turnul central. Dacă n-o facem acum, s-ar putea să nu mai fie făcută niciodată.

Să ne reamintim ce-i spusese Hasdeu lui Caragiale, anume că totul are

„Cerule” lui Hasdeu avea mister. Era albastru. Acum a devenit brun. Și a fost modernizat. Cu un fel de imagini de atlas. Care, desigur, pot sugera și structura atomică. Totul gândit pentru vizitatorii ce ar fi urmat să nu scape nici aici (!) de obsesia „savantei de largă recunoaștere internațională”.

o logică aici. Să ne reamintim apoi cuvintele Iuliei-soția, întărite de Hasdeu, la 7 martie 1903, în fața Academiei Române: „turnul, care este o biserică, va rămînea inalterabil”. Dacă vrem să dăm cinstirea cuvenită înaintașilor, să le lăsăm inalterabile etichetele! Chiar dacă ne va fi greu, să trecem peste propriile orgolii. Ar fi o superbă sfidare la adresa celor de aici sau de aiurea care au crezut că țara asta a putut fi clintită, schimonosită sau spulberată.

Vai, dar cită jelanie perfidă și ce meșteșug de cuvinte aduc cei ce spun că nu se mai poate face nimic la muzeul Hasdeu! Și ce susținători găsim că, da, nu sunt materiale suficiente pentru reluarea vechii picturi. Dar ia să se-ntrebe onoratele comiții, din vina cui nu sunt aceste materiale? Și ia să-i atingem puținel moral, în meseria dumnealor, pe cei care fac să dispară asemenea mărturii! Nu se vor strădui domniile lor să le aducă sau să le reconstituie?

În privința picturii din turn eu n-aș

rotund și între alte mobile de mai mică importanță, erau douăsprezece scaune, cu lemnul aurit, tapisat cu același pluș roșu și cu spătare foarte înalte, terminate sus cu un fronton triunghiular. În frontonul acesta triunghiular al fiecărui scaun era încadrat câte un mic medalion oval pictat, câte o miniatură în ulei. Fiecare medalion reprezenta pe câte unul din capii revoluției din 1848. Mi-l amintesc bine pe Bălcescu; mi-l amintesc bine pe Alecsandri, pe Kogălniceanu, pe Eliade Rădulescu, pe C. A. Rosetti... M-am întrebat ades: ce a devenit oare această comoară care a fost atât de scumpă incorigibilului pașoptist, adorator al lui Bălcescu? (Eugeniu Speranția). Indiferent că în 1900 Hasdeu restinsese aria personajelor la pașoptiști, renunțînd la Vasile Conta și la Ion Creangă, este cert că cei doisprezece aveau în viziunea sa rolul apostolilor (neamului românesc), în care calitate-l puteau înconjură pe Hristos. Ori, fiindcă Strâmbu pictează de la cota dușumelei (chiar

zice că documentele lipsesc cu desăvîrșire. Aici, Tenț a copiat de pe pictura originală și ne-a lăsat o imagine cit de cit apropiată. Zugrav popular, el era în Cimpina ca un fel de Barbu Lăutaru în muzică. Tot așa cum Liszt, ascultînd o piesă cultă cîntată de Barbu după ureche, ar fi putut s-o apropie de original, un pictor profesionist ar putea să retranspună copia lui Tenț în tonuri apropiate de cele ale picturii lui Hasdeu. Numai să fie capabil și să vrea. Și să se apropie de Hasdeu cu dragoste. Căci, dacă credem că „marele magistru” era „cam tra-la-la” și a fost „obraznic” că s-a amestecat în treburile pictorilor, dacă, adică, iubire nu e, nimic nu e! Mă rog, obraznic, neobraznic, era casa lui. Despre care avea pretenția să fie „o miniatură a Daciei...”.

Hoinărescu interzice apostolii neamului

Dar să admitem fără rezerve pictura pe care o execută din 1989 soția Cristina (scenografa) și Dan Strâmbu (grafician). Beatitudinea noastră nu poate ține prea mult. La nivelul dușumelei, Hasdeu „avea — își amintea Victor Bilciurescu în 1930, după 33 de ani — 12 scaune-paturi (pentru musafiri), avînd fiecare deasupra, în camee și în ulei, portretele scriitorilor favoriți: Bălcescu, Kogălniceanu, Laurian, Alecsandri, Eliade, Bolintineanu, Conta etc.”. În 1900 aceste scaune-paturi deveniseră numai scaune: „În jurul postamentului pe care se înălța statuia, de-a lungul peretelui

Acest scaun — din mobilierul lui Hasdeu — se află, iată, aruncat în subsolul Casei de Cultură din Cimpina. Muzeograful incomod se zbate din 1986 să-l recupereze pentru muzeu. Încă n-a reușit!

și zugravii secolului XIV lăsa un brîu), scaunele nu mai au loc, întregul turn fiind ocupat de Dan Strâmbu! Cu avizul șefului de proiect, Călin Hoinărescu.

Carențe ale școlii de arhitectură

Cam aceleași probleme se pun în așa-numita cameră de spiritism. Și în reconstituirea celor două case din spațiile castelului, demolate în anul 1965 (bineînțeles, tot fără relevee și fotografii). Dar, despre coerența ansamblului arhitectural Castelul „Iulia Hasdeu” am mai vorbit în Cum vrem eu, sau Hasdeu?!, scos din pagina Contemporanului în 1987 de Tamara Dobrin și publicat anul acesta în Verba, în numerele 1 și 2.

Și, pentru că experiența nefastă a celor două intervenții asupra ansamblului Hasdeu lasă să se întrevadă carențe ale școlii de arhitectură în privința restaurării — carențe prezente probabil și în relația cu alte monumente, propunem ca toți cei chemați să execute astfel de operații — arhitecți, ingineri constructori, pictori — să fie atestați, de Ministerul Culturii. Inclusiv cei care fac parte din comisiile de avizare a proiectelor de restaurare.

ÎNCĂ O EXPROPRIERE A POPORULUI ROMÂN?

Domnul arhitect Călin Hoinărescu, de la Institutul de proiectări din Ploiești, a fost ani buni cunoscut ca mina dreaptă a Tamarei Dobrin în acțiunea de sistematizare a satelor. După Revoluție, el și toți care el s-au repezit să pretindă că altceva au făcut, anume că au salvat arhitectura tradițională a satului. (Probabil prin blocurile-tip pe care le propuneau.)

Domnul Hoinărescu este șeful de proiect la complexul de întimplări pe care muzeul Hasdeu le suportă din 1980. Această nenorocire intitulată fraudulos operă de restaurare nu numai că înghite milioane și că e gata să producă încă o aberantă exproprieră a poporului român, desfigurîndu-l un monument de-o asemenea valoare, dar respectiva năpastă pare a nu putea fi oprită. Oare de ce? Nu cumva fiindcă domnul autor-șef al ei nu mai este doar un arhitect — chiar cu pile — de la Ploiești, ci și mai și?

OCTAVIAN ONEA

Fotografii de ELENA GHERA

Rabinul și Kremlinul

Etern valabilă rămâne ideea că de aproape vezi copacii, dar nu și pădurea, că, prin urmare, pentru a avea o imagine de ansamblu asupra unui fenomen e necesară o anumită distanță, o anumită perspectivă. De la Moscova, Șevardnadze putea spune despre Gorbaciov că în loc să rezolve concret anumite probleme, se află mai tot timpul în congrese, sesiuni, reuniuni și plene, din care cauză pentru el (pentru Gorbaciov) este foarte greu și „lucrurile stau destul de rău”. Mai de departe, se vede însă că Gorby nu-i chiar așa de cu caș la gură, așa de nevinovat și neajutorat încât din cauza ședințelor interminabile să nu ia măsuri dure cind e vorba de ceea ce și el, și înaintașii lui au considerat că este problema problemelor: menținerea cu orice preț în ființă a ultimului imperiu de pe mapamond.

Ne-ar trebui un spațiu foarte mare ca să facem un inventar a tot ce-a făcut și ce-a spus Gorbaciov în favoarea menținerii U.R.S.S. Că și cei care l-au precedat, actualul lider a susținut și susține că fiecare republică sovietică luată în parte nu se poate ține economic pe propriile ei picioare, că ele alcătuiesc un organism viabil numai luate împreună, îndeplinind fiecare o anumită funcție ș.a. Unele elemente de adevăr în aceste susțineri există. Dar Mihail Sergheievici uită să spună că actuala situație — o anumită invaliditate economică (și nu numai) a republicilor luate separat, care să ducă la un „sprijin reciproc” în genul orbului cu ologul, sub supravegherea ochiului de Argus al tăcutului incasator — a fost cu bună știință creată în toată perioada de după gloriosul octombrie. A mai susținut, de asemenea, Gorbaciov că păstrarea U.R.S.S. în configurația de acum este o necesitate vitală pentru întreaga omenire, căci altminteri se frînge actualul echilibru de forțe în Europa și pe mapamond și se instaurează haosul. Nici din această afirmație nu lipsește un anumit cuantum de rezon, însă cum poți să-i pretinzi unei națiuni înjugate cu forța la căruța unui colos matulem, anacronic, producător de foamă și mizerie, să poarte pe veșnicie acest jug numai pentru a nu se deteriora echilibrul de forțe pe continent? Nu-i mai normal să se creeze un alt echilibru?

Pornind de la aceste considerente și de la altele, de care n-am mai amintit aici, Kremlinul a căutat să reprime orice încercare a vreunei republici de a se emancipa, de a-și dobîndi suveranitatea și independența. Au fost utilizate armata, poliția, șantajul, amenințarea, intimidarea, blocada economică și altele. Tot prestigiul are ca scop să silească republicile să adere la așa-numitul nou tratat unional. Pentru Republica Moldova s-a utilizat, iată, și metoda rabinului.

În esență, metoda consistă în a-i face cuiva în chip artificial, prin acte arbitrare, prin tot felul de subterfugii și manevre, viața insuportabilă, astfel încît cel în cauză să renunțe la orice revendicări, să nu mai vrea nimic, să fie bucurios dacă se revine la situația inițială. Și astfel rabinul Mihail Kremlinovici a azvîrlit în grădina românilor de la răsărit de Prut două bombe, cea gîgăuză și cea „nistreană”, și pe urmă a venit și a spus: vedeți, eu sting fitilul bombelor, dar voi să stați liniștiți în banca voastră, să renunțați la tot ce-ați făcut pînă acum în materie de suveranitate, după care să iscăliți noul tratat unional. Ultimatumul este cuprins în decretul gorbaciovian „Cu privire la măsuri vizînd normalizarea situației din R.S.S. Moldova”. Asupra acestei chestiuni voi reveni. Acum aș dori numai ca față de amenințările lui Gorbaciov la adresa basarabenilor să citez din Șevardnadze: „Auzim adesea spunîndu-se că ordinea și disciplina sînt indispensabile. Da, ele sînt absolut indispensabile. Dar, din păcate, în mintea multora disciplina și ordinea sînt asociate cu folosirea forței. Nu cred că acordarea de imputerniciri sporite președintelui sau oricare alte măsuri punitive, indiferent de obiectivul lor, ar putea reprezenta mijloace de rezolvare a problemelor noastre curente”.

ION D. GOIA ■

Inchisoare cu ușile deschise?

Într-un interviu publicat luna trecută în „Magyar Hirlap” scriitorul Sütő Andras afirmă: „Îmi mențin părerea că pentru minoritățile naționale în România s-a construit o închisoare. O închisoare care se deosebește de cea din trecut doar prin aceea că are ușile deschise”. Îmi permit să susțin că închisoare cu ușile deschise nu există. Fiindcă, din două ori este închisoare, și atunci ușile nu pot fi decît închise (cu sensul de încuiate), după cum o arată și numele (în limba română, „închisoare” este un substantiv derivat de la verbul „a închide”, al cărui participiu este „închis”), ori ușile sînt deschise (deschise), și atunci nu mai e închisoare. Din această dilemă, nimeni nu poate ieși, maestre Sütő Andras.

România strălucește prin absență

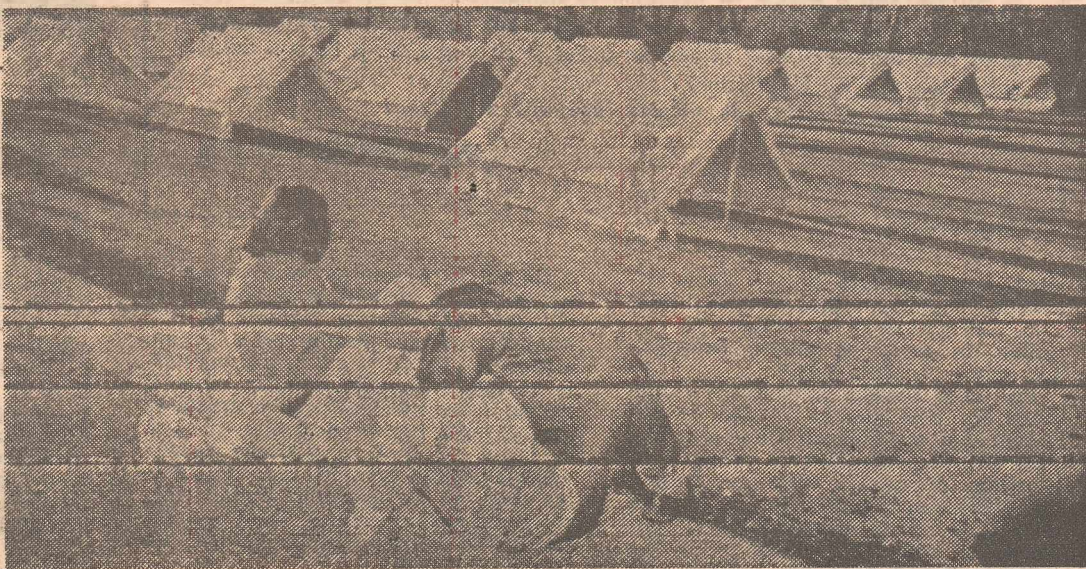
Un recent sondaj Gallup ajunge la concluzia că țările est-europene, foste socialiste, au pentru 1991 perspective

de dezvoltare nu prea strălucite. Astfel, în Ungaria, 84 la sută din cei chestionați sînt de părere că în anul care a început situația generală din țară va fi mai dezastruoasă decît în 1990. Același răspuns a fost dat de către 58 la sută din persoanele chestionate în Cehoslovacia, 64 la sută în U.R.S.S. și 49 la sută în Bulgaria. Persoanele chestionate și-au apreciat negativ nivelul lor de viață și situația economică a țării în 1991. Trei sferturi din ele preconizează pentru anul acesta o creștere a numărului de greve și conflicte de muncă. În același sens s-au pronunțat și un număr mare de polonezi și de iugoslavi. După cum lesne se poate observa, în sondajul de care ne ocupăm România strălucește prin absență. Le-a fost oare teamă organizatorilor că răspunsurile optimiste ale cetățenilor români le vor strica simetria sondajului?

Albania, fără probleme naționale?

Tocmai cînd în Albania debutau mitingurile și demonstrațiile în favoarea democratizării, scriitorul alba-

nez Ismail Kadare, fugit mai demult la Paris, afirma că în țara sa, „într-o perioadă relativ scurtă se poate recrea cu o bunăstare acceptabilă, cu atît mai mult cu cît Albania este o țară omogenă, fără probleme naționale sau confesionale”. Făcute la Tirana, cu pistolul securiștilor lui Enver Hodja la timplă, asemenea afirmații ar fi fost de iertat. Date însă la iveală de bună voie și nesilit de nimeni în orașul-lumină de pe malurile Senei, aceste aserțiuni apar drept ceea ce sînt, niște minciuni sfruntate de cea mai pură extracție stalinistă. Pentru că, de-ar fi să luăm doar o singură pildă, unde sînt zecile de mii de a-români care trăiau înainte de război în această țară? Iar cu confesiunea, știe o lume (dar Kadare se face că plouă) că Albania a fost declarată țară atee, toate religiile au fost interzise. Dacă acest lucru echivalează cu inexistența problemelor confesionale, atunci, aferim! se cunoaște de la o poștă că sîntem în Balcani. Oricum, în groapa lui, Enver Hodja poate fi mulțumit: spălarea creierelor n-a rămas fără urmări.

Grecia. Corturi pentru refugiații albanezi

Să începem prin ceea ce înseamnă mișcările cele mai complicate ale tehnicii de luptă: **avioanele radar**. Între cele mai cunoscute tipuri este Boeing 307 E-3A / AWACS: Airborne warning and control system / Are 4 reactoare, autonomie de 11 ore, 22 dacă este alimentat în zbor, altitudine de croazieră 9 000 m, viteză croazieră 519—667 km / h, 17 oameni în echipaj, lungime de 46,6 m. Are montat deasupra fuselajului un dom rotitor unde este instalat sistemul radar (Friend or foe system), tur complet în 6 secunde. Emite în cinci moduri diferite și poate schimba modul de emisie de 32 de ori în decursul unei singure rotații a radarului, ceea ce înseamnă că obiectul supravegheat este descompus în 32 de tranșe. Într-o zonă mergînd pînă la 280 km poate detecta ținte la joasă altitudine, iar pe o rază de 580 km, avioane zbucnind la o mare înălțime. Mai posedă și un radar separat pentru detecție maritimă. Costul fiecărui avion: 180 mil. \$. Un alt avion cu performanțe de domeniul poveștilor cu zine este E-2C „Hawkeye” Grumman. Radarul său poate detecta și urmări simultan, grație unui computer, peste 600 de ținte și să dirijeze (pe tipul pilot automat) interceptări contra a alte 40. Este specializat pe detecție marină, adică nave evoluînd cu viteze relativ mici. Poate decola de pe piste extrem de mici și poate fi și călăuzit de pe anume portavioane. În Marea Britanie s-a propus, apoi s-a re-

nunțat la proiectul Nimrod AEW, iar în URSS, Iliușin 76 are performanțe similare cu AWACS-urile.

Fiindcă vorbim despre URSS, din această țară vine avionul considerat a fi cel mai bun din lume: MIG-25, interceptie, viteză 2,5 Mtch, autonomie 2700 km, plafon de zbor 24 385m (numai F 15

suri electronice și bruiaj. Printre nou-tățile ce ar putea apărea în luptă în cazul unui conflict în Golf este și avionul de vînătoare american A 10, bireactor monoloc cu rază de acțiune 4000 km, poate decola / ateriza pe pistă sub 600 m, 7 t armament, tun de 30 mm 4000 lovituri / min., 680 km / h viteză de

remarcă desigur faimosul avion sovietic (nume de cod NATO Blackjack) vit. maximă de 2,3 Mtch, rază de acțiune 14 000 km fără realimentare, poate duce rachete AS 15, cu rază de acțiune 1 200 km. Americanii posedă B52 — Stratofortress, autonomie 16.000 km, 2 tunuri 20 mm, 2 rachete, 30 t bombe, vit. max. 1014 km / h; A7A Corsair, poate evolua de pe portavioane, poate lovi pînă la 4500 km, iar B — 1B, supersonic 2,2 Mtch, autonomie 9815 km, 56 t bombe.

Între avioanele de vînătoare, să remarcăm sovieticul Mig — 29 („Fulcrum” în cod NATO), viteză 2,3 Mtch, raza de acțiune de luptă 370 km, motoare în dublu flux. Marea Britanie prezintă un „cap de linie”: avionul Harrier AV8 cu decolare și aterizare în perimetru extrem de redus sau vertical în funcție de greutatea armamentului sau rachetelor îmbarcate, viteză maximă 1180 km / h, putînd duce pînă la 2,3 tone armament. Francezii vin cu o bogată paletă de avioane (multe și în dotarea țărilor arabe). Pentru interceptie, se distinge Mirage 2000 — viteză 2,2 Mtch, rază de acțiune 7500 km, decolare în 405 m., plafon acțiune 18 000 m; Mirage Delta 2000, echipat cu două tunuri și 2 rachete aer-aer Matra, sau Magic (pentru luptă aeriană), decolează în cîteva secunde, ajunge la 12 000 m cu 2400 km / h în 2 min. 30 sec., aterizează la 250 km / h.

CRISTIAN UNTEANU ■

Un secol la sfîrșitul său

Avioane și elicoptere de luptă (I)

Eagles americane mai pot atinge asemenea plafon, dar turboreactoarele lor funcționează destul de prost la această altitudine). Este folosit mai ales ca avion de recunoaștere între 20000 și 30000 m (tipurile B și D, cu viteză de 3,2 Mtch) echivalentul avioanelor americane de recunoaștere SR 71, succesorul lui U2. Desigur, americanii opun Stealth aircraft, indetectabil prin radar datorită formelor sale deosebite aerodinamice și a materialelor speciale absorbînd undele radar, dispozitive de supresune a sunetului și efectelor de radiație termică, aparate de contra-mă-

luptă, proiectile de uraniu 238 cu cap uranium-titan, neradioactiv, dar foarte dens și aprinzîndu-se la impact. Folosit la lupta împotriva blindatelor, pentru că nici un blindaj cunoscut nu rezistă la aceste proiectile, perforante și incendiare. Dintre avioanele de transport, să menționăm pe AC5 Lockheed, cu o rază de acțiune de 11000 km, iar cu o încărcătură de 32 de t. pînă la 6400 km. Transportorul de trupe cel mai frecvent folosit este C5B Galaxy, viteză 4200 km / h, poate încărca pînă la 240 de soldați cu armamentul complet, poate fi alimentat în zbor. Între bombardiere se

Datoria de a depopula

Acest joc dublu față de Rusia reprezenta oare gândirea profundă a lui Hitler? Cînd am avut revelația acestui fapt, este adevărat că am rămas totuși sceptic. În acea epocă nu puteam concepe că Hitler nu avea nici un scop politic precis și că, într-un moment favorabil, era realmente gata să dezavueze toate ideile pentru care luptase pînă atunci. Am încercat să mă conving că vorbele sale despre Rusia erau poate numai o improvizație, impresiunile și fascinantul auditoriu. Știam că Hitler se comportă întotdeauna ca un actor pe scenă... Politica lui nu este altceva decît un oportunism pur. Este întotdeauna gata să renunțe, cu o stupefiantă dezinvoltură, la tot ce enunțase pînă atunci ca un principiu intangibil. Revine mereu aceea experiență a lui din trecut, el, fostul agent politic gata de închiriat, întotdeauna condus de apetitul personal, azi cochetînd cu marxistii, mâine acceptînd bani de la monarhistii bavarezi. Două trăsături domină activitatea sa politică: o duplicitate fără limite și o capacitate dezarmantă de a uita în fiecare clipă, absolut firesc, toate promisiunile făcute... Majoritatea național-socialistilor, cu Hitler în frunte, pierdeau literalmente memoria cînd aveau nevoie să uite ceva. Mi s-a întîmplat adesea — și presupun că și alți colaboratori ai lui Hitler au avut aceeași experiență — ca, atunci cînd mă refeream la spusele sale din trecut, să mă privească cu un aer mirat, dacă nu nega foarte sec că ar fi spus așa ceva. Și chiar credea acest lucru.

În decursul întîrvederii asupra politicii externe, Hitler a lăsat să-i scape cîteva cuvinte care merită o atenție specială. Evocase, încă o dată, primejdia pe care o reprezintă pentru poporul german proporția mult prea mare de elemente slave pe care o are în sine. Această împregnare ar putea să modifice definitiv caracterul rasei germane. „Avem deja prea mult sînge slav în vene. N-ați remarcat oare cîte persoane ce ocupă funcții importante în Germania, poartă nume slave? Un specialist în această problemă mi-a spus că situația era cu totul altă acum cincizeci de ani. Tot el mi-a explicat că un procent ridicat din numărul total de delictive sau crime era produs de persoane cu nume de rezonanță slavă. Ce concluzie trageți? S-ar putea crede că o minoritate, socialmente inferioară, ajunge cu încetul să se constituie într-o clasă conducătoare. Aici este o primejdie foarte gravă pentru poporul german. Este pe cale să-și piardă originalitatea națională, în timp ce un popor străin încere să-l folosească limba. Poporul, în ansamblul său, este încă german. Dar trăiește pe pămîntul german ca într-o casă străină. Germanul sîntă la sîntă nu este decît un străin tolerat de propria sa națiune. Un rezultat similar a ceea ce obținuseră aproape, în alt mod, evreii.”

Hitler a tăcut. Nu l-am întrerupt. „Cel puțin, — a continuat el, ceea ce putem face este să împiedicăm ca sîngele străin să curgă în venele poporului nostru. Recunoșc că primejdia nu va diminua în momentul cînd, foarte curînd, vom ocupa teritorii unde populația slavă este majoritară. Este un element de care nu ne vom putea debara rapid. Gîndiți-vă la Austria, la Viena. Ce mai este acolo german?”

Astfel, ni se impune ca o datorie depopularea acestor teritorii, în același timp cultivînd metodic creșterea numerică a populației germane. Va trebui instituită o tehnică a depopulării. Mă veți întreba ce înseamnă „depopulare” și dacă am intenția să suprim națiuni întregi? Ei bine, răspunsul este Da!, cam așa ceva. Natura este crudă, avem dreptul să fim și noi la fel. În clipa în care voi da drumul florii germanismului în uraganul de fier și flacără al viitorului război fără a avea nici un fel de regret pentru valurile de sînge ce vor curge, cine-mi va putea contesta dreptul de a nimici milioane de oameni din rase inferioare care se multiplică asemenea insectelor și pe care nici măcar nu-i voi extermina ci le voi împiedica în chip me-

todice puterea de creștere a populațiilor lor? De exemplu, separînd timp de ani de zile bărbaii de femei. Vă aduceți aminte curbele în cădere ale natalității în precedentul război? De ce n-am face, intenționat și pentru un număr mare de ani, ceea ce a fost altă dată o consecință inevitabilă a unui conflict militar? Există mai multe metode pentru a suprima sistematic națiunile indezirabile, într-un mod relativ nedureros, în orice caz fără a face să curgă mult sînge.

De altfel, a continuat el, este vorba despre o idee pe care n-as ezita s-o afirm în mod public. Francezii ne-au învinuit, după război, că sîntem prea numeroși. Ei spuneau că sînt 20 de milioane de germani în plus. Vom re-lua vorbele astea în folosul nostru. Ne vom declara în favoarea unei politici care controlează creșterea demografică. Accept analiza acestor domni: trebuie să suprimăm douăzeci de milioane de oameni, dar să-i luăm din altă parte,

Adolf Hitler, înconjurat de Rudolf Hess, la dreapta, și de Hermann Göring, la stînga

nu de la noi. De secole se vorbește despre apărarea celor slabi și săraci, a venit poate clipa să apărăm pe cei puternici amenințați de rasele inferioare. Opierea proliferării slavilor va fi din acest moment una dintre sarcinile principale ale politicii germane pe termen lung. Instinctul natural cere fiecărui individ nu numai să-și învingă adversarul, ci să-l și distrugă. În trecut, se recunoștea învingătorului dreptul de a extermina triburi și populații întregi. Vom da dovadă de umanism eliminîndu-ne dușmanii progresiv și fără vărsare de sînge, ceea ce înseamnă pur și simplu să-i facem pe ceilalți să aibă soarta pe care ne-o pregătiseră în caz că noi eram cei învinși.”

Un mit nordic

Unul dintre cele mai incredibile lucruri din istoria acestor ultimi ani este că, atît în interiorul cit și în exteriorul Germaniei, a fost refuzată în mod voluntar aprecierea mișcării național-socialiste la adevărata sa importanță. Aceasta se poate explica prin diverse motive. Aș dori să atrag atenția asupra uneia dintre ele. Nu s-a făcut, încă de la început, cu claritate, o departajare clară între ceea ce era paradă de bilci sau camuflaj și intenția reală a inițiatorilor național-socialismului.

A cerut mult timp, chiar și asazișilor inițiatori, cel puțin celor care nu se numărau printre semizeii partidului, să-și dea seama care era realitatea ascunsă în spatele decorului. Există, de exemplu, o „Societate nordică” al cărei sediu era în vechiul oras hanseatic Lübeck. Scopul ei declarat era de a realiza legături culturale și personale între Germania și țările scandinave. Național-socialismul a preluat controlul asupra acestei societăți, a „înregimentat-o” după cum se spune, pe ea ca pe atîtea altele, folosind buna ei reputație pentru a-și asigura sim-

patii și relații folositoare în Scandinavia. De la o societate culturală profund respectabilă, cu toate că împregnată puțin de un oarecare romantism nordic, s-a ajuns treptat la o oficină de propagandă perfidă și de spionaj cinic, fără știrea aderentilor săi, atît pe teritoriul Reich-ului cit și în țările Scandinave. (...)

Hitler spusese, în conversația despre care am vorbit mai înainte, că nu vor mai exista țări neutre. A adăugat că țările scandinave, la fel ca și Olanda și Belgia, trebuiau să fie integrate în Reich. Dacă avea să izbucnească războiul, unul dintre primele lucruri pe care avea să le facă era invazia Suediei, „căci nu putea lăsa rusilor sau englezilor influența asupra țărilor scandinave. Am spus că ocuparea militară a marii peninsule în care nu exista o rețea de drumuri, necesită o mare forță armată. Hitler mi-a răspuns că nu avea de gînd să ocupe toată țara, ei doar porturile principale, centrele economice, mai ales minele de fier. „Va fi o încercare îndrăzneată dar interesantă, ceva cum nu s-a mai încercat în istoria omenirii. Sub acoperirea flotei de război și cu ajutorul masiv al aviației, voi declanșa simultan o serie de atacuri bruste. Suedezii nu pot opune nicăieri o apărare eficace. Chiar dacă una dintre aceste lovituri ar putea eșua, vom atinge marea majoritate a obiectivelor.”

Cum păream uluit, a adăugat că era necesar să dispunem în Suedia de o rețea vastă de complicități și simpatizanți. Într-adevăr, aceste atacuri brutale nu puteau fi decît un preludiv pentru anexarea durabilă a țărilor

voltare, trecînd prin toate stadiile pentru a se ajunge la un spionaj efectiv. Fiecare german era prins în angrenajul acestui enorm aparat, fie că era cetățean al Reich-ului, fie naturalizat în altă țară. Toate asociațiile care nu făceau profesie de credință pe față împotriva nazismului erau transformate în organizații de investigare și propagandă politică, constrînse fără rusie să treacă de limitele legalității și credinței.

Membrii acestor organizații, luați fiecare în parte, nu știau în general ce se pregătea. Noi toți nu vedeam decît rivalitățile de clan în cearta pentru funcții și privilegii. De la un an la altul, aceste competiții degradante se desfășurau în vîzul tuturor în cadrul grupurilor de germani din străinătate. Reprezentanții diverselor tendințe politice, mai vechi sau mai noi, rivalizau în bizantinism și entuziasm pentru Führer, fiecare voia să merite prin ceva favorurile mediilor influente din Reich, adică a acelor oameni desemnați să gospodărească finanțele și putînd să ofere posturi și privilegii.

Astfel era stabilit controlul implacabil al partidului, care număra cel puțin șapte oficine centrale, avînd ca sarcină supravegherea germanilor din străinătate și folosirea lor în scop de propagandă și spionaj. Nici una dintre aceste organizații nu avea un scop de-zinteresat; nici una nu voia conservarea și propagarea germanismului. Singura lor misiune era de a strînge pe toți germanii din afara granițelor țării într-o extraordinară masină de război care să se întindă în întreaga lume. Rivalitățile, certurile și invidiile despre care am vorbit erau întîlnite cu grijă pentru că ofereau ecranul pe masca privirilor curioase adevăratul caracter al acestor ofensive birouri de binefacere și turism.

Considerați-vă

în stare de război

„Am avut curînd o confirmare la toate astea: în primăvara anului 1934, a avut loc o mică sedință la Berlin unde au fost admiși și cîțiva reprezentanți ai germanilor din străinătate, mare parte dintre ei tineri imberbi. Asistau la întrunire și reprezentanți ai marilor asociații germane pentru apărarea germanismului. Eu însumi fuseseam invitat prin grija unuia dintre acești tineri deoarece, ani de-a rîndul, mă ocupasem de problema apărării minorităților și de autonomia lor culturală. Credeam că voi putea exercita o influență moderatoare asupra camarazilor săi. Falsă speranță. Pacificarea Europei prin extinderea acordurilor privind apărarea minorităților, toată această construcție pacifistă spre cap, de mai bine de zece ani, tîneau toate speranțele noastre, tot efortul către o ordine europeană care să elimine efortul revanșard, toate acestea erau ignorate pe deplin în camera unde noi discutăm... Dar a fost și senzația zilei: o scurtă alocuțiune pronunțată de Führer.

— „Domnilor, ne-a spus el după ce i-a fost prezentat fiecare participant căruia i-a și făcut cîntec de a-l privi „drept în ochi” — pe voi se bazează una dintre cele mai importante sarcini ce stau în fața regimului nostru... Nu mai trebuie să veghem asupra germanismului așa cum am făcut-o pînă acum. Trebuie să alcătuiți o trupă de șoc. Nu mai trebuie să cuceriți în favoarea germanismului drepturi parlamentare sau libertăți civile, căci asemenea victorii ar putea mai degrabă să întîrzie și nu să grăbească victoria noastră. Fiecare nu trebuie să mai lucreze doar după inspirație proprie și separat. Ceea ce vouă vi se pare avantajos poate fi dăunător din punctul de vedere superior pe care-l avem noi. Vă cer deci, în primul rînd, o ascultare oarbă. Nu voi decideți ceea ce trebuie sau nu făcut în zona voastră de acțiune. Și chiar în ceea ce mă privește, nu vă voi putea întotdeauna comunica în detaliu acțiunile pe care le concep. Atitudinea voastră trebuie să se bazeze pe încrederea voastră în mine. De aceea nu pot tolera printre voi nici un reprezentant al vechilor metode parlamentare. Acești domni trebuie să se retragă. Au încercat, în felul lor, să-și îndeplinească misiunea. Acum nu mai avem nevoie de ei. Dacă nu pleacă de bună voie, va trebui să-i eliminăm prin orice mijloace. Vorbînd despre politica grupurilor germane din străinătate, trebuie să spun că nu vor mai fi nici dezbateri, nici votări. Deciziile vor fi luate aici de către mine sau, în cazul absenței mele, de camaradul nostru Hess.

(va urma)

Echipa de propagandă mondială

Toți cei care fac parte din organizațiile germane în străinătate au parte de o soartă asemănătoare. Cei mai mulți nici măcar nu-și dau seama la ce servesc în realitate. Doar mai tirziu se va ști ce capital de încredere a fost irosit și cu cît dispret față de colaboratori. Toate coloniile germane din străinătate au servit drept teren propice propagandei naziste în plină dez-

UN AN SLAB PENTRU SPORTUL ROMÂNESC

Sportul românesc trece prin momente dificile. Să sperăm că începutul noului an va aduce decizii corecte din partea celor care-l conduc destinele. La întrebarea noastră — Cum apreciați anul 1990 pentru sportul românesc și ce perspective întrevedeți pentru 1991? — răspund, astăzi, un apreciat ziarist și mare campion a atletismului românesc, în prezent antrenor la clubul Steaua:

HORIA ALEXANDRESCU: 1990 a fost neașteptat de slab, slab în comparație cu ceea ce așteptam eu. Din cauze obiective, însă, în majoritatea situațiilor, pentru că realmente revoluția și perioada imediat următoare ei au presupus atât schimbări în federații, cât și la loturi, cât și, sau mai ales, o schimbare de mentalitate și de structură. Nu în ultimul rând, au fost serioase rămăneri în urmă și în ceea ce privește pregătirea și absolut toate aveau să se regăsească în nivelul performanțelor obținute.

Pe scurt, a fost unul dintre anii slabi ai sportului românesc, cu foarte puține ex-

cepții, aduse, ca de obicei, în deosebi de valori individuale deosebite, inclusiv la canotaj. Fotbalul a avut două momente la turneul final al campionatului mondial, o primă fază care s-a jucat în general bine, am reușit să obținem mai greu decât ne așteptam calificarea dincolo de grupă, după care a venit meciul cu Irlanda care ne-a readus cu picioarele pe pământ. Pentru că și acolo s-au manifestat nobile rațiuni ale sportului românesc: gîndul de a pleca peste hotare, de a trece cu tot dinadinsul la profesionalism pe cât mai mulți bani, și toate acestea în detrimentul pregătirii. Ea personal sînt împotriva actualei formule a Ministerului Tineretului și Sportului, am spus lucrul acesta de la început, iar realitățile dovedesc deja că pentru ambele departamente conviețuirea este foarte complicată, cu foarte puține puncte în comun.

În ceea ce privește anul 1991, din păcate nu văd o creștere imediată a sportului românesc, pînă cînd nu vor fi reglementate cîteva lucruri esențiale: am în vedere im-

plicarea efectivă a guvernului și a primăriilor în susținerea sportului în deosebi pe plan financiar, unde trebuie să se resimtă mai consistent și responsabilitatea tuturor factorilor, în primul rînd a Ministerului Învățămîntului și Științei. Pentru ca sportul românesc să poată crește trebuie să ne punem la punct sportul școlar și universitar fiindcă ne aflăm mai jos ca oricînd. Ca și în 1990, eu văd cîteva succese parțiale — atletism, canotaj, haltere, gimnastică, caiac-canoe și mai puțin în privința fotbalului — fără însă ca aceste rezultate să ne poată da imaginea că am fi în progres spectaculos. S-a terminat cu amatorismul socialist, cu dopajul, cu falsurile în acte la competițiile internaționale de juniori și la cele pentru studenți. Sîntem la momentul adevărului care va fi mai dureros decît îl bănuim.

VIORICA VISCOPOLEANU: Părerea mea este că rezultatele lui 1990 au fost mai slabe. Afirmația mea se poate susține prin titlurile cîști-

gate la campionatele mondiale și europene la care s-a participat. Explicația mea ar fi următoarea: în primul rînd este vorba de perioada de tranziție de după revoluție și de contextul politic general care au condus la condiții materiale mai reduse, multe baze sportive fiind dezafectate iar prețurile crescînd și ele semnificativ; în al doilea rînd, și aici mă refer la atletism în special, este vorba de mari solicitări pentru un număr mic de sportivi, ceea ce a condus la rezultate slabe, de exemplu la campionatele europene. Iulia Negură, campioana mondială de la Dublin, este o excepție în acest sens, ea participînd la puține concursuri, obiectivul ei, pe care și l-a luat foarte în serios, fiind acest campionat mondial.

Urmează 1991, care să sperăm că va fi mai bun, una dintre condiții fiind aceea de a se aloca fonduri corespunzătoare. Dincolo de aspectul material care tinde să devină dominant, îmi îngădui să amintesc sportivilor de azi și de mine că ambiția, sacrificiile și munca istovitoare sînt esențiale pentru obținerea performanțelor. Pot să vă spun că bucuria succesului, pe care și eu am trăit-o, merită acest efort. În încheiere, permiteți-mi să urez cititorilor revistei „Flacăra” un an mai bun și la mulți ani!

MIHAI SANDOIU

TOTUȘI, FOTBAL...

● **Gheorghe Popescu, fotbalistul nr. 1 al anului 1990.** În urma anchetei de sfîrșit de an, la care au răspuns antrenorii și conducătorii celor 18 echipe de divizia A, precum și cronicarii de specialitate de la „Gazeta sporturilor” (publicația organizatoare) s-a stabilit următorul clasament: 1. Gheorghe Popescu (198 p.), 2. Iosif Rotariu (109 p.), 3. Dan Petrescu (99 p.), 4. Ionuț Lupescu (80 p.), 5. Marius Lăcătuș (54 p.). Este de menționat că în ancheta inițiată de Asociația Presei Sportive pentru desemnarea celor mai buni sportivi, nu a figurat nici un fotbalist între primii zece clasati. Deh, rezultatele slabe din cupele europene intercluburi și cele două eșecuri ale naționalei în C.E. au cîntărit mai mult decît prezența la C.M. '90. ● **Turneul de sfîrșit de an al lotului reprezentativ.** Fără jucătorii din strălătare, într-o componență inițială cu Prunea, Tene, D. Petrescu, Săndoi, Ad. Popescu, Mănăilă, Cheregi, Moga, Stănică, Badea, T. Cristea, Ursea, I. Dumitrescu, Hanganu, Timofte II, Pigulea, Kadar, N. Zamfir, lotul nostru reprezentativ a înfrînt, la Rijeka, o selecționată a Croației, în fața căreia a cedat cu 0-2. Subiat prin revenirea acasă a lui I. Dumitrescu (motivată), dar și a lui D. Petrescu, Hanganu și Timofte II (condiționări pecuniare!), lotul a susținut în Italia două înfrîngeri, ambele cîștigate: 4-2, la Ponte, cu o selecționată a regiunii Sannio, și 2-0, la Nolla, cu formația locală profesionistă. ● **Prima înfrîngere cu selecționata Republicii Moldova.** O selecționată secundă a țării noastre a înfrînt, în meci amical, la Piatra Neamț, o selecționată a Republicii Moldova, pe care a învins-o cu 4-1. Au marcat: Teodorescu (de două ori), Tufan și Predatu, respectiv Stroenco. ● **Veni, vidi, vici.** În meci amical, la Pescara, echipa Rapid București a cîștigat cu 3-2 în fața formației locale prin golurile înscrise de Goanță (2) și Căciureac. ● **„Premiul fair-play pe anul 1990.”** Federația Internațională de Fotbal a decernat trofeul respectiv cunoscutului internațional englez Gary Lineker (30 ani, Tottenham Hotspur) pentru întreaga sa carieră sportivă.

În care nu a fost niciodată sancționat sau eliminat de pe teren. ● **„Balonul de aur” a revenit lui Lothar Matthäus.** Tradiționala anchetă a revistei „France Football” a stabilit următoarea ierarhie pe anul 1990: 1. Lothar Matthäus (Germania, Internazionale) 137 p., 2. Salvatore Schillaci (Italia, Juventus) 84 p., 3. Andreas Brehme (Germania, Internazionale) 68 p. ● **1990, anul lui Matthäus?** În urma unei anchete internaționale, celebra revistă engleză „World Soccer” l-a desemnat pe jucătorul german Lothar Matthäus cel mai bun jucător al anului. El a fost urmat de Salvatore Schillaci și Diego Maradona. Menționăm că pe locul 13 figurează românul Gh. Hagi. ● **Goalkeeperul Peter Shilton la cea de-a 125-a selecție.** La Londra s-a disputat un meci omagial între echipa reprezentativă a Angliei și o selecționată internațională în onoarea celebrului portar englez Peter Shilton care, cu acest prilej, a stabilit un record mondial absolut de selecționări. Deși sub conducerea lui Franz Beckenbauer, selecționabilii (între care și compatriotul nostru Gheorghe Hagi, alături de N'Kono, Gerets, Platini, Valderrama și alții) au cedat cu 0-4! ● **De la triumf la dezastru.** După ce și-a adjudecat „Supercupa Spaniei” prin victoriile cu 1-0 și 4-1 în fața liderii campionatului (F.C. Barcelona), Real Madrid (cu Hagi în formație) a suferit, în penultima zi a anului 1990, o severă și neașteptată înfrîngere (0-4), pe teren propriu, în fața modestelor echipe Osasuna și Pampeluna. ● **Scoruri fluvii.** În cursa pentru Euro '92, Spania — Albania 9-0 și Malta — Olanda 0-8. ● **Meci de verificare și al elvețienilor.** La Stuttgart, în meci amical, Germania (în premieră cu o echipă reunită) a sursclasat cu 4-0 selecționata din țara cantanelor, Matthäus punctînd și el. ● **Un gînd pios.** Cîteva dispariții dureroase din fotbalul nostru: maestrul emerit al sportului Valeriu Călinoiu, Ladislau Broșovschi, Ion Prepurgel, Ion Sococ și Nicolae Smărăndescu II (Nae). Le vom păstra o frumoasă amintire.

Grupaj realizat de P. L. DUMITRESCU

Pete Sampras și anii nebuni ai tenisului românesc

Compaq Grand Slam Cup, ultimul mare turneu de tenis al anului, care a oferit tuturor participanților premii a-meiioare (de pildă, celor care ieșeau din primul tur, cîte 100.000 de dolari), s-a desfășurat luna trecută la Olimpia Halle din München. Televiziunea, amfitrionii Cristian Popescu și Alexe Bardan, ne-a oferit cîteva ore din faza finală a acestui turneu. Cîștigătorul, Pete Sampras, n-a luat chiar totul (doar 2 milioane de dolari, din care a donat 250.000 de dolari unui institut pentru îngrijirea handicapaților), restul de 5 milioane de dolari fiind împărțiți celorlalți 15 concurenți.

Pete Sampras, învingător în finală cu 6-3, 6-4, 6-2 în fața unui Brad Gilbert, depășit evident, ne-a amintit, aproape fără voia noastră, de frumoșii ani ai tenisului românesc. Nu neapărat prin fazele de mare spectacol create, care n-au fost prea numeroase, din păcate pentru spectacolul sportiv. Luptător sobru și echilibrat, care rar își ieșea din fire, ni-l aduce aminte pe Țiriac. Prin ușurința cu care lovește mingea sau cu care se mișcă, așa și cum n-ar depune nici un efort, Năstase apare și el în fața ochilor noștri.

Sîntem departe de anii '70, de explozia interesului pentru tenis printre copiii acestei țări, explozie care nu a mai trimis în fața lideri de talia celor doi, care transformaseră tenisul într-un sport națio-

nal. Poate că nu există o mai concisă și mai exactă caracterizare a celor doi monștri sacri ai tenisului românesc, ca aceea făcută de chiar Ion Țiriac în „New York Times” din 9 septembrie 1990: „Am părăsit Brașovul pentru a ajunge în București, unde am înfrînt un băiat timid și slab, numit Năstase. În timp ce Năstase era binecuvîntat cu un talent pe care Dumnezeu îl împarte doar o dată la cîteva generații, eu eram binecuvîntat cu o pereche bună de picioare și cu o voință de a munci și de a învinge... Doresc pur și simplu, să dau ceva înapoi acestei țări care mi-a dat șansa să mă bucur de succesul pe care l-am avut în viața mea... Cred că fiecare sportiv are această obligație... Năstase a dat enorm înapoi, doar fiind Năstase. El a jucat cu măiestrie rolul unui ambasador rătăcitor și binevoitor mai mult de 20 de ani.”

Tenisul ca spectacol și ca ziditor de caractere datorează apreciații și românilor. Ne-au rămas, deocamdată, amintirile acelei perioade nebune, nebune a tenisului românesc. Poate că revederea unora dintre marile momente ale acestor ani, prin intermediul televiziunii, ar fi benefică. Puterea exemplului nu poate diminua decît temporar. Restul se poate clădi cu pricepere, dragoste și tenacitate. Și așa cum se arată în avem și pe cei doi I, Ion și Ilie, împreună cu noi.

În cîteva ani, unul dintre marile momente sportive naționale ar putea fi transmiterea finalei de simplu de la Roland Garros, cu unul dintre jucătorii români, iar comentatori, Cristian Popescu și Ion Țiriac. Ar fi prea frumos să o putem lua de la început?

MIHAI SANDOIU

Publicațiile

Flacăra

REDACTOR ȘEF

George Arion

Redactor șef adjunct

Ion D. Goia

Secretor general de redacție:

Dorin Gherghinescu

■ PUBLICIȘTI COMENTARI

TORI (2569): Dumitru Con-

stantinescu, Roxana Palcu

Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ REALITATEA ECONOMICĂ

(2600, 2542): Dorin Să-

lăjan, Petre Barbu, Cristian

Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI

(2559): Eugen Mihăescu,

Valeria Dorneanu, Mihail Gă-

lățanu, Oltea Mutulescu,

Cornel Olteanu.

■ CULTURA-ÎNVĂȚĂMÎNT

(2569): Ion Zubașcu, Mihai

Săndoiu, Paul Vinicius.

■ CORESPONDENȚI: Paș-

cu Balaci (Oradea), Radu

Ciobotea (Timișoara), Mihai

Potârniche (Chișinău).

■ FOTOREPORTAJ (2528):

Mihai Cristian Călugăr, Elena

Ghera, Gig Motoianu, Șilviu

Stan.

■ SECRETARIAT TEHNIC

DE REDACȚIE (2123, 1453,

2072): Mircea Popp, Maria

Bărbulescu, Alexandru Ben-

ga, Pompiliu Dumitrescu,

Anton Ene-Filip, Gabriela

Nicolescu, Sevghin Omer,

Smaranda Petrea, Adrian

Petrescu, Cornel Speriatu,

Angela Ștefănescu.

■ SECRETARIAT - ADMI-

NISTRAȚIE (2002, 2558):

Dumitru Cărbunescu, Liliana

Crețu, Mihaela Moroșanu,

Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Redactor șef adjunct

Constantin Dumitru

Liana Tatos, Liviu Timbus,

Aurelia Boriga (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct

Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru

Păsărin, Elena Gracescu,

Bogdan Vlad, Aurel Ștefan

Alexandrescu, Mihai Zgubea,

Simona Simzianu (2036).

■ Adresa redacției și ad-

ministrăției: București, Piața

Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane: 17 60 10, 17 60 20

(cu interioarele trecute în

paranteze de mai sus); se-

cretariat redactor șef: 2002;

redactor șef adjunct: 2124;

secretar general de redac-

ție: 2143; public relation:

2600.

Cititorii din strălătare se

pot abona prin ROMPRES-

FILATELIA. Sectorul export-

import presă P.O. Box, 12-

201, telex 10876, psfr Bucu-

rești, Calea Grivitei nr.

64-66.

■ Administrație: EDITURA

„PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan

Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

TIPARUL:

Combinatul

poligrafic

BUCUREȘTI

16 pagini — 6 lei

ULTIMA ORĂ

Saddam Hussein

vizează

Premiul Nobel

pentru pace

Abonați-vă
la publicațiile
„Flacăra”!